

I 68614(2)

52781

ГРАМАТИКА РОМѦНО - ЛАТИНЪ,

ПРЕДЪКРАТЪ

ЛЕ

СЪЛЦ. В. ПАЪДИНИ,

Професор Грам. ла Академіа Міхаїландъ.

ПАРТЕА СИНТАКТИКЪ ПНТИ.

86201

ЕПШІ

LA INSTITUTUL ALBINEI.

1840.

T 686 T 68611A
JK

К у в о ю Ц е н з у р і ї
Г. С у д у.

S Y N T A X I S.

Д И Т Р О Д У Ч Е Р Е.

Syntaxis este o parte generală a Gramaticii Latine, care'mbrăză așezăză zăile kvinte (prelăkrate prin Etimologie) d r e p t (vine) dntro Orației (vorăvz) așă, ka Orația sz fie p r z (kvratz) și elegantz (f r z - m o d e z).

Așă d r z Syntaxis se'mparte žn 3. p r z ūi generale, care sânt:

I. Recta constructio grammatica (d r k n t a k o n s t r u k c i e a G r a m a t i c e i), II. Oratiois puritas (p r i g a t k O r a c i e i), și III. Oratiois elegantia (elegantia Orației).

Oratio este kompnerk măi młator z i c e r i .

Z i c e r k este eksplicăcia znei estimă (Nominis) prin doz, trii saș măi młate kvinte, d. e. Deus est Creator omnium rerum, &

Ţieșkare z i c e r e t r e v e sz a i e z Subjectum și Praedictum.

Subjectum se n v m e c e a c k e s t i m e , d e -

спре каре се бореще чева, д. е. *Deus est justus*, &.

Praedicatum есте тот ачел, че се бореще деспре о естиме (Subjecto), д. е. *Deus est aeternus*, &.

Nota. Чк маї сїмнах зичере есте ачелї, канд шї Subjectum шї Praedicatum се кїпрїнд ан трїш Verbo, д. е. *Cogito*, &.

Subjectum кс Praedicato тревбе сз фїе тот дѣвна легат прїи Verbo Auxiliari, каре се нмеце Copula, д. е. *Deus est aeternus. Deus est justus*, &.

Copula днсз есте кате одатз акѣнсз ан трїш Verbo, каре се афлз, префзканд ачел Verbum ан Participium Praesentis Activi, шї конкордандал кс Subst. сзѣ, д. е. *Homo cogitat*, & каре префзкѣт ан-ѣ.ва фї: *Homo est cogitans*, &.

Зичерѣ, акзрїа Verbum есте Transitivum, тревбе сз дївз ан Praedicato шїш Objectum, ад. аша фелїѣ де естиме, спре каре трече (есте андрептатз) фзптѣрѣ Subjecti, д. е. *Deus condidit mundum*, &.

Nota. 1. Ачел Objectum тревбе сз стее лаїтребарѣ, пре чїне? пре че? тот дѣвна ан Accusativo, д. е. *Deus amat probos*, &.

2. Ан фїекаре зичере се пот експїка, атѣт Subjectum, кѣт шї Praedicatum, прїи адропрѣ Nominum, сѣш Particularum кѣт де мѣлат, д. е. *Alcibiades, Cliniae filius, Atheniensis, educatus est in domo Periclis*, &.

3. Subjectum шї тот дѣвна вр'о естиме (Nomen); чї адесз шїш Verbum (маї кс самѣ ан Infinitivo), сѣш вр'о Particula, сѣш шї вр'о зичере ан трѣгз, д. е. *Dulce est pro patria mori. At (sed) nihil boni indicat. Veritas odium parit est proverbium Senecae Philosophi Romani*, &.

4. Subjectum есте дѣплѣ, ад. Verum шї Grammaticum. Verum есте ачел, деспре каре се бореще чева; тѣрз Grammaticum ачел, каре ан Praedicato с'адаоце ла Subjecto веро спре експїкацїе, д. е. *Homo, cui animus est immortalis, non tantum hanc, sed et alteram vitam respicere debet*, &.

Спре маї вѣнз шї маї шшорз анзгарѣ кѣвїтелор ан тр'о зичере, тревбе о ексамїна толтз зичерѣ ачел, лѣканд Substantivum кс Adjectivo шї Verbo; тѣрз Subjectum кс Praedicato, & дѣнз регѣлїе, че ѣрлѣзз.

П А Р Т Ъ Ж Н Т Ж І.

Деспре *recta constructione grammatica.*

К А П Ж Н Т Ж І.

Деспре принципііле лімбеі Латіне.

А. Фірескѣл шір а констрѣкцііі граматиче чере: 1.) ка Subjectum сз пречедезз, ші Praedicatum сз і зрмезз, ші 2.) ка сз се препенелн Praedicator а чел кѣвѣнт, дела каре алтѣл атѣрнз, парз кѣ а чел атѣрнат сз се жнкее зичерѣ, д. е. Deus puniet improbos, &.

Жнсз ліберѣл ззѣ а лімбеі Латіне рзстоарнз адесз а чел шѣр фіреск кѣ тотѣл, пѣнд а чел кѣвѣнт, каре дела алтѣл атѣрнз, жнаінте, шѣноі Subjectum, жнкеенд жн сфѣршѣт зичерѣ кѣ Verbo, д. е. Improbos Deus puniet, саз, Deus improbos puniet, &.

В. Subjectum тревѣе сз стѣ тотѣжѣна жн Nominativo лѣнтревѣрѣ чіне? че? д. е. Deus condidit mundum. Ego laudo, &.

Nota. 1. Nominativi Ego, tu, nos, vos, &.

(партѣ Етім. фаца. 108. Nota 1.)

2. Subjectum нефінд Nomen, чі алт кѣвѣнт, тот жн Nominativo тревѣе сз стѣ, д. е. Errare humanum est, &.

С. Praedicatum тревѣе сз конкордезе тот дѣжѣна кѣ Subjecto, шѣнѣме:

I. Фінд Praedicatum Substantivum се конкордѣзз тотѣжѣна кѣ Subjecto жн Casu, парз кѣте одатз шѣжн Numero ші Genere, д. е. Consuetudo est altera natura. Tempus est magister multarum rerum. Romani erant gens potentissima orbis antiqui, &.

Nota. Фінд Subjectum Nomen Plurale, атѣжѣні Praedicatum се пѣне жн Singulari, маі кѣ самз атѣжѣні, кѣнд аратз нѣ маі о естиме, д. е. Athenae erant urbs (нѣ urbes) nobilissima Graeciae, &.

II. Фінд Praedicatum Adjectivum, Participium, саз Pronomen Adjectivum, се конкордѣзз кѣ Subjecto тот дѣжѣна жн Casu, Numero ші Genere, д. е. Vestis est pulchra. Studiosi sunt diligentes. Hic liber est meus, &.

III. Фінд Praedicatum Verbum, се конкордѣ-

зъкъ Subjecto тог дѣйна жи Persona жи Numero, д. е. Pater monet. Filii obediunt, &.

Nota. А триа персоанъ Praesentis Verbi Auxiliaris est жи sunt се лѣпъ дъ едесе (маї къ самъ жи сентенциї), д. е. Optimum condimentum fames (est). Amici vetricissimi optimi (sunt), &.

IV. Фіида доаз, триї, саѣ маї мѣлте Subjecta, атѣнчї Praedicatum се пѣне жи Plurali, д. е. Brutus et Cassius erant interfectores Caesaris. Pater et filius sunt sani, &.

Nota. 1. Фіида маї мѣлте Subjecta не'н-сѣфлещїте, атѣнчї Praedicatum се пѣне адесе ш'жи Singulari, д. е. Age, quod tempus et necessitas postulat, &.

2. Фіида Subjecta де фелѣрїте генѣрї, атѣнчї се кѣтъ, де сѣнт еле естїмї жи-сѣфлещїте, саѣ не'н-сѣфлещїте; фїида жи-сѣфлещїте, атѣнчї Praedicatum се конкордѣзъ къ генѣл чел маї но вїл; фїида Masculinum маї но вїл де кѣт Femininum, жи Femininum де кѣт Neutrum, д. е. Pater et mater sunt sani. Terentia et mancipium ejus necatae sunt, &.

3. Фіида не'н-сѣфлещїте, атѣнчї Praedicatum се пѣне саѣ жи Plurali Neutro, саѣ се конкордѣзъ къ чел де не ѣрмъ Subjecto, д. е. Beneficium et injuria inter se sunt contraria (est contraria), &.

4. Фіида Subjecta парте не'н-сѣфлещїте, парте не'н-сѣфлещїте, атѣнчї Praedicatum конкордѣзъ къ чел жи-сѣфлещїт, д. е. Servi et arma traditi sunt, &.

5. Кѣте одатъ се лѣгъ Subjectum чел жи-сѣфлещїт къ чел не'н-сѣфлещїт прии препозици- cum, д. е. Servi cum armis traditi sunt, &.

V. Фіида Subjecta де фелѣрїте персоане, атѣнчї Verbum се пѣне'н Plurali, конкордан-дѣл къ Persona чѣ маї но вїлъ; фїида 1-а маї но в. де кѣт а 2-а, ш'а 2-а маї но в. де кѣт а 3-а, д. е. Si tu et frater tuus (vos) valetis, ego et frater meus (nos) gaudemus, &.

Nota. 1. Фіида жи-сѣ Subjecta не'н-сѣфлещїте ш'жи Singulari, атѣнчї Verb се поате конкорда жи къ чел де не ѣрмъ Subjecto, д. е. Casus et natura in nobis dominatur, &.

2. Фіида жи-сѣ маї мѣлте Subjecta жи-сѣ жи Plurali, атѣнчї жи Verbum поате ста'н Plurali, д. е. Fronis, oculi, vultus persaepe mentiuntur, oratio vero saepissime, &.

3. Къте одатъ се пѣне Verbum жи Plurali, де жи Subjectum жи жи Singulari, по.

a.) Атѣниї, кѣнд ла жи Subjectum жиѣфлациїт се адаоце алтѣл тот жиѣфлациїт прии препозициѣ cum, д. е. *Dux cum aliquot principibus capti sunt*, &.

b.) Дакъ Subjectum ете Nomen Collectivum, д. е. *Magna pars vulnerati aut occisi sunt*, &.

VI. Жиѣнд Subjectum Relativum q. q. q. атѣниї Verbum се пѣнеи Persona ачелѣи кѣвѣнт, ла кѣре се кѣвѣне Relativum, д. е. *Judices, qui ex lege judicatis, legibus obtemperare debetis*, &.

VII. Ромѣн. Adverbium qualitatis, че се афлѣн Praedicato, се традѣче латин. прии Adject. конкордѣндѣл кѣ Subjecto, ла кѣре се кѣвѣне, д. е. *Dormio securus. Socrates venenum laetus et lubens hausit*, &.

D. Adject. Particip. жи Pron. Adj. се конкордѣжъ & (партѣ Етим. фаца. 65: 66. 92.)

Nota. 1. Прекѣм жи лимѣа ромѣн. аша шѣн чѣ латин. се лѣсѣ ачел Subst. ла кѣре се кѣвѣне Adj. д. е. *Doctus (vir) indocto (viro) multum praestat*, &.

2. Neutrum Pluralis Adjectivi, Participii саѣ

Pron. Adj. лѣнѣжъ кѣре нѣ се афлѣн ниї жи, Substantivum се традѣче ромѣн. саѣ прии Neutrum Singularis, саѣ прии адѣоцирѣ кѣвѣнтѣлѣи лѣкѣрѣи, жи *vice versa*, д. е. *Audi multa; loquere pauca*, &.

3. Къте одатъ (жиѣсѣ рѣр) се пѣне жи Neutrum Singularis, д. е. *Mors omnium rerum extremum*, &.

E. Appositio ете Subst. кѣре с'адаоце алтѣлѣи Subst. спре експликациѣ, д. е. *Nubes, maris exhalationes, per aërem volitant*, &.

Nota. 1. Appositio се конкордѣжъ тот дѣѣна кѣ Subst. сѣѣ жи Casu, тѣрѣ дѣ се поате, шѣн Genere, шѣн Numero, д. е. *Aegyptii olim Apim, bovem nigrum, coluerunt*, &.

2. Appositio се коноуше де пе жѣтѣрѣиле че фелѣ? кѣре ете (ерѣ)? &.

3. Praedicatum жиѣсѣ се конкордѣжъ кѣ Subjecto, тѣрѣ нѣ кѣ Appositione, д. е. *Bactra, regionis caput, sita sunt sub monte Paropamisio*, &.

F. Vocativus се пѣне атѣниї, кѣнд се борѣеце, се стрѣжъ ла чѣнеѣа, саѣ се кѣѣмѣз пре чѣнеѣа, д. е. *Domine! Antoni! Fili! O dii immortales!* &.

G. Casus obliqui с'адаог ерї ла Subj. орї ла Praed. спре маї вѣнз експликаціе, пѣн-дѣсе дѣнз фелісітѣ жнтреварѣ рїлор, саѣ а кѣв жнтѣлѣї, де ла каре атѣрнз, пк.

I. Genitivus се пѣне дѣнз жнтреварѣ а кѣї? ка шї ромѣн. д. е. Corpus est *animi* domicilio, &

Nota 1. Ачест Genitivus нѣ се по ате тот дѣна шї ромѣн. пѣне жн Genitivo, чї кѣ врїо Praep. саѣ алтѣ пѣртїчѣ, маї кѣ самѣ де, жн алт каѣ, д. е. Timor *mortis*. Amor *patriae*, &

2. Ромѣн. Subst. Compos. тревѣе латїн. тра-дѣсе сѣ се дїспѣрѣаскѣ, пѣндѣ ѣнѣл жн Genitivo, парѣ чела лалт дѣнз жнтре-варе, д. е. Quatuor sunt *anni* tempora, &

3. Фїндѣ жн Subst. к'ѣн Verbo Compos. а-тѣнчї ачел Verbum се пѣне жн Genitivo. Gerundii, д. е. Taautes, Phoenicius, est in-ventor *artis scribendi*, &

4. Genitivus се пѣне чѣ маї маре парте жн а-їнтѣ кѣв жнтѣлѣї, ла каре се кѣвїне, д. е. *Terrae* figura est rotunda, &

II. Dativus се пѣне дѣнз жнтреварѣ кѣї? пентрѣ чїне? ка шї ромѣн. д. е.

Fructus immaturus *sanitati* nocet. *Tibi* aras, *tibi* seris, *tibi* eidem et metis. *Tibi* discis, &

III. Accusativus се пѣне дѣнз жнтреварѣ пре чїне? пре че? ка шї ромѣн. д. е. Ciconiae devorant *ranas*. Apes *mel* faciunt, &

Nota. Докѣл Accusativi цѣн шї Infinitivi а-челор верѣрїї, каре се афѣз лѣнѣз Verbis indefinitivis, пк. Possum, nequeo, volo, no-lo, malo, cupio, debeo, soleo, pergo, disco, doceo, шї алтеле де аемїне, пѣндѣсе шї ромѣн. жн Infinitivo кѣ саѣ фѣрѣз пѣр-тїчѣла а, д. е. Justus mavult *mori*, quam *peccare*, &

IV. Accusativus се пѣне шї дѣнз Praepos. Ad, adversum, & (партѣ Етїм. фаца. 197.) д. е. Luna *circum terram* movetur, &

Nota. Propius маї апроане, шї Proxime чел маї апроане, чер шї Dativum шї Accusativum, д. е. Propius *Tiberi*; propius *urbem*; proxime *Tiberi*; proxime *Carthaginem*, &

V. Ablativus се пѣне дѣнз жнтреварїе кѣ че? прїн че? кѣндѣ? дїн че? де пече? пече? ѣндѣ? шї кѣм? жнтре-варїнцѣндѣсе ромѣн. чѣ маї маре парте врїо Praepos. пк.

1. Къ че? не арзгѣндъ вѣо соціета-
те (товзрзшіе), чи ѣн мѣжлок саѣ,
інструмент, д. е. *Aves plumis teguntur.*
Oculis cernimus, &.

Nota. Іарз фїїндъ вѣо товзрзшіе ѡнтре-
вѣндѣсе къ чїне? атѣнчі се пѣне Праер.
cum къ Ablativo, д. е. *Eo cum patre et fra-*
tre, &.

2. Прін че? не фїїндъ вѣрба де персоа-
не, чи де лѣкрѣрї мѣжлочїтоларе шї
каѣ зале, д. е. *Multo labore membra cor-*
poris durantur, &.

3. Кѣндъ? д. е. *Vere prata virescunt, &.*

4. Къ (де) че? д. е. *Asini vivunt exiguo.*
pabulo. Ciconiae hortos, agros et prata serpen-
tibus purgant, &.

Nota. Ачест Ablativus се пѣне кѣте одатз
къ Praep. а саѣ ab, д. е. *Sapiens ab omni*
concitatione animi semper vacat, &.

5. Дїн че? д. е. *Hebdomas constat sep-*
tem diebus. Animalia corpore et anima con-
stant, &.

Nota. Ачест Ablativus се пѣне адесз къ Praep.
е саѣ ex, д. е. *Primus homo e terra for-*
matus est, &.

6. Де не (кѣ) че? д. е. *Cantu dignosci-*
tur ales. Terra lunam magnitudine quinquagies
vincit, &.

7. Дѣпз че? д. е. *Vulgus amicitias u-*
tilitate probat, &.

Nota. Аша фелїѣ де Ablativi маї къ самз смнт:
Judicio meo, sententia tua, more, ritu pecudum.

8. Пече? д. е. *Delectatio hominum niti-*
tur varietate rerum, &.

9. Пентрѣ (де) че? д. е. *Multi a ma-*
leficiis abstinēt, non virtutis amore, sed metu
poenae, &.

10. Къ че? д. е. *Sapientia et virtus non*
auro venalis est, &.

11. Ёндѣ? д. е. *Xerxes terra marique*
bellam intulit Graeciae, &.

Nota. Ачест Ablativus се пѣне адесе къ
Praep. in маї къ самз ла нѣмїле цзрїлор
шї Adpellativis, д. е. *In hortis arbores fruc-*
tiferae plantantur. Carthago in Africa est, &.

12. Къ м, д. е. *Aequo animo moritur sa-*
piens, &.

Nota. 1. Фїїндъ ачест Ablativus нѣмаї Subst.
атѣнчі се пѣне чѣ маї маѣре парѣ Praep.
cum, д. е. *Cum metu bibere, &.*

2. **Quid** **quod** Subst. кѣ Adj. атѣнѣ сѣн-
трѣнне cum, д. е. *Magno cum gaudio te*
exspecto, &

VI. Ablativus ce нѣне шѣ дѣнѣ Praep. A,
ab, abs, & (парѣ Etim. фѣца. 198.) д. е.
Animi non cum corporibus moriuntur. Caecus
de coloribus judicare non potest, &

VII. Praep. In, sub, super, subter чер Accus.
ла'нтреварѣ жикотро? спре чѣне? шѣ
Abl. ла'нтреварѣ гнде? жиче? лачѣне?
д. е. *Plurimae aves auctumno in regiones ca-*
lidiores migrant. In mari sunt pisces innume-
ri. Talpae sub terra degunt, &

Nota. 1. Praep. сѣнтрепѣнѣ адесе жнтре Subst.
шѣ Adj. сале, д. е. *Magno in periculo est.*
Qua de causa hoc fecit, &

2. Verba ponere шѣ collocare а нѣне (а
ашежѣ), чер чѣ маї маѣ парѣ Abl. кѣ Praep.
in, д. е. Plato animi principatum (rationem)
in capite sicut in arce posuit (collocavit), &

3. **Procul** депарѣ (депѣртат) шѣ **clam** (**clan-**
culum) пѣкѣнѣ, чер парѣ Acc. парѣ Abl.
фѣрѣ деосеѣре; **palam** жнѣнтѣ (жнѣиѣнѣца)
жнѣнѣ нѣмаї Abl. д. е. *Procul patria. Locus*
procul muros. Clam patrem (patre). Palam
populo, &

VIII. Деспре префачерѣ Activi жн Passivum.

1. Verbum Activum (жичерѣ активѣ) се
оате тот дѣнѣна префаче жн Passivum, стрѣ-
жѣнѣна Nominativum Subjecti жн Abl. кѣ Praep.
саѣ ab, Acc. (Objectum) жн Nominat. шѣ Verbum
жн Pass. ачелѣнѣш Temporis шѣ Modi, конкордат кѣ
оѣл номинативѣ, д. е. Act. *Deus condidit mundum.*
Pass. *Mundus a Deo conditus est. Act. Deus puni-*
t improbos. Pass. Improbi a Deo punientur, &
Nota. Префачерѣ Act. жн Pass. се чере а-
тѣнѣ маї кѣ самѣ, кѣнѣ се нѣше вѣо а м-
ѣ г г и т а т е (нѣнѣцлечере, саѣ недѣмерѣре)
нѣнѣ конкѣрѣчѣрѣ а дої Acc. д. е. Act. *Cer-*
tum est, Milonem occidisse Clodium. Pass.
Certum est, Clodium a Milone occisum
esse, &

2. Verbum Passivum (жичерѣ пасивѣ) се
оате асѣмѣне тот дѣнѣна префаче жн Activum,
жнѣнѣна Nominat. жн Acc. Abl. кѣ а саѣ ab жн
Nominat. шѣ Verbum жн Act. ачелѣнѣш Tem-
poris шѣ Modi, конкордат кѣ Nom. д. е. Pass.
America a Christophōro Columbo detecta est.
Act. Christophōrus Columbus Americam dete-
cit, &

IX. Ромѣнскѣя Impersonale Pass. се тра-
дѣче ші латінеце прін Pass. д. с. Се зиче dicitur.
Се кѣнта canebatur. Саѣ скріс scriptum est, &
Nota. 1. Адесе се традѣче жнсз ші прін
Act. ш'анѣме:

a.) Прін а 3-а Persona Plur. сѣжнцелержн-
дѣсе оа мені, д. е. Се зиче dicunt. Се
сокотѣ putabant, &

b.) Прін 1-а Pers. Plur. д. е. Се шіе scimus.
Се віецѣта vivebāmus, etc.

c.) Прін а 2-а Pers. Sing. д. е. Etsi Deum
non vides (се веде), tamen agnoscis (се
кѣноаце) eum ex operibus ejus, etc.

2.) Фіінд Impers. Pass. аша фелѣ де Verba,
каре латінеце н'аѣ Pass. пк. Debeo, volo,
soleo, possum, nequeo, licet, decet, etc.
атѣнчі се пѣне алзтѣратѣя Infinitivus жн
Passivum, д. е. Се поате зиче dici potest.
Се поате креде credi licet, etc.

Nota. Префачерѣ Pass. жн Act. се чере маі
кѣ самѣ атѣнчі, кѣнд Verbum Pass. есте
Deponens, д. е. Admiramur eloquentiam Ci-
ceronis, &

КА П А Л Д О І Д Е.

Деспре жнтреѣвѣнцарѣ Conjun-
tionum.

I. Conjunctiones: Et, tum, quum-tum ші
tam-quam, ренетѣвѣндѣсе де маі маіате орі,
жнсзжнѣзѣ чѣ дін тѣі ші, нѣ нѣмаі, кѣ
кѣт, пре кѣт; тар а доѣа ші, чі ші, кѣ
атѣт, пре атѣт, д. е. Amphibia et in a-
qua, et in terra vivunt. Tam canes, quam lepi
caecos pariunt catulos, &

II. Ромѣн. Conjunctio кз (ка) се традѣче
латін. прін quod, ut ші quo; тарз кз (ка) нѣ
прін ut non, ne, quin ші quo minus.

Тоате ачесте Conjunct. чер тот дѣѣна Ver-
bum жн Conjunctivo modo, афарз де quod
(парѣ Етім. фаца. 203. N-го 5.)

1. Quid се пѣне атѣнчі, кѣнд аратз вр'о е к-
пликаціе, саѣ прічинз, д. е. Multi homines in
eo peccant, quod ratione non utuntur. Socrates
adcausatus est, quod corrumperet juventutem,
et novas superstitiones induceret, &

2. Ut се пѣне:

a.) Арзтѣндѣ вр'ѣн скопос (кондіціе),
в

д. е. Inventa sunt specula, ut homo se ipsum nosceret, &.

б.) ΑΡΑΤΑΝΑ ВР'ΩН Effectum ефект (исправъ) сѣмъ оцъ ласкъ маї маї дасъ паричеаіае іта, tam, tantus, tantopere, adeo, & капе адеце се ии пѣи, д. е. Arboribus consita Italia est (ita), ut tota pomarium videatur. Stellarum tanta multitudo est, ut numerari non possint, &.

с.) ΔΕΟΥ ΑΜΑ ΦΕΛΪΣ ΔΕ Verba, че арагъ вр'о сфзтѣіре, рѣгъ мінте, поронка, фзптѣіре (лѣк раре), митъ мнла рре. & д. е. Magnopere te hortor, ut hos libros studiosè legas. Illud te rogo, ut me amare pergas. Sol efficit, ut omnia floreat, &.

Nota. ΔΕΟΥ ΑΜΑ ΦΕΛΪΣ ΔΕ κѣвінте, капе арагъ вр'о фрїкъ (тѣмъ) сасъ мнгрїжіре, нк. Vereor, metuo, timeo, timor-, metus-, periculum est, & се традѣче ка (къ) нѣи не; паръ ка (къ) нѣ нѣи ut, д. е. Improbis semper sunt in metu, ne puniantur. Avarus semper veretur, ut satis habeat, &

3. Quo (ut eo) се нѣне маї кѣ самъ маїиуѣ Comparativi, д. е. Ager ter plerumque aratur, quo meliores possit fruges edere, &.

4. Ut non се нѣне маїеовше ла негациї, д. е. Ita vive, ut mors tibi non sit extimescenda, etc.

5. Ne се нѣне дѣнъ аша фелѣ де кѣвінте, капе арагъ вр'о пагъ, опрїре, сфзтѣіре, д. е. Cave, ne quid stulte dicas aut facias. Nix segētes operit, ne frigore absumantur, etc.

Nota. Ачест не се нѣне тотдѣна ла Imperativo, сасъ Coniunctivo, чеї ма локѣла Imperativi, іаръ нѣи одатъ non, д. е. Diu ne morare in conclavibus modo dealbatis. Ne tentes, quod effici non possit, etc.

6. Quin се нѣне дѣнъ о негацие сасъ дѣвітаціе (ма доталъ), д. е. Nulla fere pars est recōrum, quin ad commoda nostra facta sit. Dubium non est, quin terra globosa sit, etc.

7. Quo minus се нѣне дѣнъ Verba, че арагъ вр'о ммпїедекаре, нк. Impedio, deterreo, obsisto, officio, etc. д. е. Deo nihil obstat, quominus omnia quae velit, perficiat, etc.

Nota. Coniunctio. quod сасъ ut се лѣиоуѣ маї мапе парте де тот, ма локѣла кѣвінте се'нтресїиуѣ Constructio нѣмитъ Accusativi cum Infinitivo.

III. Деєнре Constructione Accusativi cum Infinitivo.

1. Constructio Acc. c. Inf. се фаче, пѣиуд Nominativum жи Accusativum, жи Verbum жи Infinitivum ачелѣиуд тимп, д. е. Tactu cognoscimus, *glaciem esse gelidam*. Scimus, *altissimos montes glacie et nive semper tegi*, &.

Nota. a.) Фіиуд жинсз Verb. жи Conj. Imperf. саѣ Plusquamperf. атѣиуд се пѣие ачел Verb. адеце жи Inf. Futuri, ш'анѣме, чедін тѣѣ кѣ esse; іарз чед дѣла доіде кѣ fu-isse.

b.) Inf. Verb. Auxiliaris esse се лѣкнз дз чѣ маі маге парте, д. е. Tactu cognoscimus, lapides duros (esse), &.

c.) Фіиуд Nominat. Pronom. Pers. аскѣне жи Verbo, атѣиуді тревѣе ал пѣие жи Acc. д. е. Memento, te esse hominem, &.

2. Constructio Acc. c. Inf. се'нтревѣиудз:

a.) Дѣнз Verba, каре арatz в'ро сімцире саѣ кѣцетаре (гжндіре), пк. а віде, а ахзі, а сімци, а кѣцета (а гжнді), а креде, а сокоті, а ци, а цѣ-

аєка, а нздзждзі, а сеєвѣєрѣ, а се мѣхні, а се міра, & д. е. *Sperat* plerumque adolescens, diu se victurum (esse). *Scito*, hunc num diem non posse restitui, et eas iam esse incertum, &.

b.) Дѣнз Verba, че арatz в'ро жициіицаре, весте, хотзрѣре (добадз), саѣ жмвзцзтѣрз, пк. а хіче, а мвзца, а експліка, а'ициіица, а арзта (рапортзі), а повесті, а жнкредіица, есте циѣт (кѣноскт, адевзрат), & д. е. *Mathematici docent*, lunam terrae nostrae esse similem. *Verum est*, neminem in hac terra semper esse felicem, &.

c.) Дѣнз Verb. *Jubeo*, д. е. *Deus Israelitas* ex Aegypto migrare *jussit*, &.

3. Жи лозѣа Constr. Acc. c. Inf. се пѣие адеце *ut* кѣ *Conjunctivo*, ш'анѣме:

a.) Дѣнз Verba а воі, а пофті, а мвоі, & д. е. *Quod vis*, alium silere (*ut alius sileat*), primus sile, &.

b.) Дѣнз Verba есте дєкѣвіицз (дє фолос), чєре тревѣицз, жрмѣзз, д. е. *Aquum est*, imprudens prudentibus obtemperare (*ut imprudentes - obtemperent*), &.

Nota. Оиуд жнцз q. q. q. жн Acc. ші во-
інд ал лєпзда, треѣе д прєфачє маі жнтѣѣ
зичєрѣ жн Passivum, д. е. Age Deo quoti-
die gratias pro beneficiis acceptis, &.

4. Афлѣудѣсе лѣнцз q. q. q. Verbum Sum,
нк. Sing. qui est, quae est, quod est; саѣ
Plur. qui sunt, quae sunt, атѣнчї аѣжудѣсѣ
се лѣнцдѣз, конкордѣнѣ атѣрнатѣлѣ кѣѣнѣт
дє q. q. q, кѣ ачєлѣ, дє лѣ кѣрє аѣ атѣр-
нѣт Relativum, д. е. Alexander, tot regum
atque populorum victor, irae succubuit. Ho-
mo, sua sorte contentus, felix est, &.

II. Дєсчє Particulis interro-
gativis.

1. Particulae interrogativae, афарз дє quis,
quantus, qualis, &. сѣнт маі кѣ сѣмѣ num,
utrum, an шї ne, кѣрє дїн ѣрѣмѣ сїанїѣ тот
дѣѣнѣ лѣ ачєлѣ кѣѣнѣт, лѣ кѣрє сє кѣѣнѣ.

2. Part. Interr. чєр лѣ жнтрєварѣ дїрєктѣ
Verbum жн Indicativo modo, д. е. Num terra
ubique est aequa et plana? Scisne, cur De-
us animantibus rationem negavit? &.

Nota. Жнтрєварѣ дїрєктѣ єтє атѣнчї,
кѣнѣ сєнчєнє зичєрѣ кѣ вр'ѣнтрєварє, д. е.
Unde lucem suam habet sol? &.

3. Part. Interr. чєр лѣ жнтрєварѣ індїрєк-
тѣ Verbum жн Conjunctivo modo, д. е. O-
lim quaestio fuit, num terra rotunda esset?
Nemo dubitare potest, an Deus sit, &?

Nota. Жнтрєварѣ індїрєктѣ єтє атѣнчї,
кѣнѣ шї сѣнчєнє зичєрѣ кѣ вр'ѣ жнтрєварє,
шї кѣ алт кѣѣнѣт кѣ о прєгзтїрє счрѣнтрє-
варє, д. е. Dic (nescio), unde sol ignem
habeat? &.

4. Part. Interr. рѣжнѣ лѣ жнтрєварѣ дїрєк-
тє чѣ маі мѣрє пѣртє нєтрѣдѣсє;
тѣрѣ лѣ індїрєктє сє трѣдѣк прїн
пѣртїчѣѣлѣ саѣ, орї, шї дї

5. Оиуд маі мѣлтє жнтрєварѣ, атѣнчї сє пѣ-
нє лѣ чєлє дїн тѣї num, utrum саѣ мнї-
натѣлѣ нє; тѣрѣ лѣ чѣ дє пє ѣрѣмѣ an, кѣрє
сє трѣдѣчє прїн пѣрт. орї, саѣ, д. е. num
(utrum) major est sol, an minor, quam
terra? Casusne mundus est effectus, an vi
divina? Quaeritur, unasne mundus sit, an
plures? &.

Nota. Оиуд лѣ жнтрєварѣ дє пє ѣрѣмѣ пѣрт.
орї зѣ, орї нѣ, саѣ вѣ, саѣ нѣ, атѣ-
нчї сє зичє nec ne, д. е. Amazones u-
trum fuerint, nec ne, quaeritur, &.

III. Деспре рзспнхсрїле Латїнілор.

1. Рзспнхсрїле Латїнілор смут адфїрматїве (адверїтоаре, прїїмітоаре, &.) шї негатїве (тзгздсїтоаре, непрїмітоаре, &.)
2. Рзспнхсрїле адфїрматїве се фак: а.) саѣ кѣ Particulis affirmativis, ок. *ita, ita est, sane, etiam, vero*; б.) саѣ кѣ респетїцїа ачелсї кѣвжнт, кѣ каре саѣ жнтреват, д. е. *Fuistine hodie in schola? Ita (ita est, & fui,) Omnes condiscipuli jam adsunt? Ita (ita est, & omnes,) &.*
3. Рзспнхсрїле негатїве се фак: а.) саѣ кѣ Particulis negativis, б.) саѣ кѣ респетїцїа ачелсї кѣвжнт, кѣ каре саѣ жнтреват, жнтовзршїт конегатїе, шї е.) саѣ кѣ *imo* жнтовзршїт де контрарїсїл жнтреварїї, д. е. *Num vesperilio avis est? (Non, minime, non est, &.) Tantumne amicos amare debemus? Non (minime, & non amicos solum —, imo et inimicos), &.*

IV. Деспре нѣмїле полїтїїлор.

1. Нѣмїле полїтїїлор се пѣн лантреварѣ ҃н-де? жнкотроѣ шї де ҃нде? фзрз респетїцїе саѣ алтз пѣрїче.

2. Нѣмїле полїтїїлор се пѣн лантреварѣ ҃нде? челе дѣнтѣм саѣ а 2-а Declinat. *Numeri Singularis* жн *Genitivo*; тзрз тоате челе дѣ 3-а Declinat. саѣ *Num. Plur.* жн *Ablativo* фзрз *Praep.* д. е. *Paulus Apostolus Romae, Ephēsi, Troāde, Athenis et Philippis Evangelium praedicavit, &.*

Nota. Афлжндѣсе лжнз нѣмїле полїтїїлор ромжн. *Praep.* лжнз, жмпрецїсрїл, сѣв, дѣсїпра, &. лт҃нчї тревѣ еле шї латїн. сз се пѣе кѣ кз҃҃л лор, д. е. *Ad Viennam* лжнз *Vienna*; *prope Romam* апропе де *Roma*, &.

3. Нѣмїле пол. се пѣн лантреварѣ ҃нкотроѣ тотдѣ҃ннѣн *Accusativo* фзрз *Praep.* д. е. *Paulus epistolas misit Romam, Corinthum, Philippos et Colossas, &.*

Nota. Афлжндѣсе лжнз нѣм. пол. ромжн. *Praep.* спре, пзнзла, жнлантѣ, &. лт҃нчї тревѣ еле шї латїн. сз се пѣе кѣ кз҃҃л лор, д. е. *Marius ad Zama* (пзнзла *Zama*) *pervenit, &.*

4. Нѣм. пол. се пѣн лантреварѣ де ҃нде? тотдѣ҃ннѣн *Ablativo* фзрз *Praep.* д. е. *Muhamēdes Mecca Medinam confūgit. Qui*

Hamburgo Londinum navigat, mare Germanicum trajicit, &.

Nota. a.) Αφαιηδαζε δ υ π ζ ηεω. πολ. Adpell. *urbs* саз *oppidum*, атѣнчї се пне ачел Adpell. αλντρεварѣ ѡ η δ ε? жи Ablativo, ηρз ηεω. πολ. жи Genitivo, д е. Archias Antiochiae natus est, *celebri* quondam *urbe*, &.

b.) Αφαιηδαζε Adpell. ηικз жи α ι η τ ѣ ηεω. πολ. атѣнчї ηεω. πολ. се пне саз жи Ablativo, саз жи Genitivo, д е. Cimen in oppido *Citio* est mortuus; Cassius in oppido Antiochiae, &.

c.) Ηεμιλε ιηεδαλор се пнι αδεσε αλντρεварѣ ѡ η δ ε? тот жи Genitivo саз кз Praep. in жи Abl. д е. Conon plurimum *Cypri* vixit, *iphicrates in Thracia*, *Timotheus Lesbi*, &.

5. Substantiva, *domus* каса, рус царя шї *humus* χεμα (ηεωμηηεα) αδ propriam Constructionem, ηκ.

Domi а касз (α φι, α шї δε, α ηετρεче, &.), *domum* а касз (α ηερρε, &.), *domo* дѣ касз (α βени, &.)

Rure (ruri) αλ царз (α φι, α ηετρεче, &.), *rus* αλ царз (α ηερρε, &.), *rure* (ruri) δε αλ царз (α βени, &.).

Humi αλ (ηε) ηεωμηηε, *humo* δε αλ ηεωμηηε,

д е. Socrates eundem vultum *domum* referebat, quem *domo* extulerat. *Manlius rure* juventam egit. *Rus* ex urbe, tamquam ex vinculis evolabant. *Jacēre humi*. *Vix oculos attollit humo*, &.

Nota. a.) Αφαιηδαζε αηοηз Subst. *domus* βрѣш Adjectivum, саз Possessor (сгзпнηα) ачелашї касе, атѣнчї се пне *domus* αλντρεварѣ ѡ η δ ε? кз Praep. in жи Ablativo, д е. Cicero in *domo paterna* educatus est; *M. Cato in domo Drusi*, avunculi sui, &.

b.) *Domus* кз βрѣш Pronomine possessivo, ηκ. *meus, tuus, suus*, & се пне шїо Genitivo, д е. *Marius domi suae* senex est mortuus, &.

c.) Subst. *militia* шї *bellum* фиηд кз Subst. *domus* лerate при *et, nec, tam, quam*, & се пнι αλντρεварѣ ѡ η δ ε? тот жи Genitivo фзрз Praep. д е. *Olim domi militiaeque* boni mores colebantur, &.

К А П И Т У Л П А Т Р И Д Е .

Десне Nominibus Adjectivis.

А. Десне Comparativo Adjectivorum.

Comparativus компарѣвъ тотѣна сѣ доъ естимі, сѣ доъ зичері.

Ачеле доъ естимі, сѣ зичері се лѣвъ жи-тре сине, 1.) сѣ при Particula *quam* декат, 2.) сѣ фъвъ *quam*, пк.

1. Оиуд ачеле доъ естимі компарате Nomina сѣ Pronomina, тревѣ се конкурдезе амандоъ, лerate при Part. *quam*, жи Casu, сѣ жи Genere жи Numero, д е. *Europa minor est, quam Asia*. Mathematici docent . non tantum *solem*, sed etiam *minimam stellam majorem esse, quam terram*. &

Nota. 1. Репетѣнде доъ quam ачелаш Nomen, че аѣ фост жинтѣлѣи quam, ачичі се лав де тот ачел Nomen, д е. *Vaccarum lac frequentius est, quam caprarum (lac)*. Constat, luscinae cantum suavorem esse, quam reliquorum oscinum (*cantum*), &

2. Да Constructio Comparativi се сокотек жи Verba *malo* маі сине койѣ, жи *praestat*

маі сине екре, д е. *Bonus esse malo, quam nobilis ac dives*. *Praestat, pauperem esse, quam ignorantem*. &

II. Оиуд естиміе компарате Nomina, Pronomina сѣ Participia, жи афамандѣе жи Nominativo, сѣ при Constructio Acc. е. Inf. сѣ Participiali, жи алт Casu, ачичі се поате тотѣна левѣда quam, жи атарватѣа де дѣна Nomen, Pronom. сѣ Particip. се пнеѣ Ablativo: *parz rommu. тревѣ сѣ се пне quam, д е. Olor anserre major est*. *Sonum luce tardiozem esse, sat notum est*, &

Nota. 1. Не аванд естиміе компарате тот ачелаш Verbum, ачичі quam нѣ се поате левѣда, д е. *Pompejus plura bella gessit, quam ceteri legerunt*, &

2. Интѣмпаандѣе при левѣдарѣ пзрт. quam ерѣ амѣгѣитате (каре поате фі маі лее ла Subst. дѣутѣа Деклинаціе,) ачичі нѣ се поате левѣда quam, афарз деѣ Constr. Acc. е. Inf. д е. *Italia calidior est, quam Germania*. Sat notum est, *Daniam* fertiliorem esse *Suecia*, &

3. Эрманд доъ plus, minus жи amplius Numeralia, ачичі се поате левѣда quam, фъвъ дѣ се пне Ablativus, д е. Non *plus decem millia* hominum erant *Amplius sunt sex menses*, &

III. Comparativus мѣсѣреі се пѣне лантре-
барѣ кѣ кѣт (ковѣршаще о естиме пе алта)?
тот же Ablativo, д. е. Februarius *duobus* aut
tribus diebus brevior est, quam ceteri menses, &.

Nota. Ачест Abl. сен'тревѣицѣзѣ маі кѣ са-
мѣ атѣниі, кѣндѣ се комѣрѣзѣ доі Compar-
rativi лантре сіне, авѣндѣ ѣнѣл Part. quo
саѣ *quanto* кѣ кѣт, пре кѣт; тарѣ чела
лаат *hoc, eo* саѣ *tanto* кѣ атѣт, пре а-
тѣт, д. е. Sol, *quo* alior est, *eo* minores
facit umbras. *Eo* crassior aër est, *quo* ter-
rae propior, &.

IV. Positivus ромѣн. се традѣче латин. а-
десе приѣ Comparativo, ш'анѣме:

1. Кѣ пѣртѣч. маі мѣлат (ѣ) -, де
кѣт -, кѣ маі мѣлат (ѣ) -, де кѣт -
адзогѣндѣ Particul. *quam*, д. е. Romani bella
quaedam fortius (кѣ маі мѣлатѣ ветежіе),
quam felicius (де кѣт порок) gesserunt.
Pestilentia *minacior* (маі мѣлат жисѣзімѣн-
тѣтоаре, &.), *quam perniciosior* (де кѣт при-
междіоасѣ), &.
2. Кѣ пѣртѣч. кам, д. е. Senectus est natu-
ra *loquacior* (кам борѣарѣцѣзѣ), &
3. Кѣ пѣртѣч. преа, д. е. Prudens ра-

ter filium *liberius* (прѣ саѣоѣд) vivere non
patitur, &.

4. Комѣрѣицѣсе нѣмаі доѣз естимі, кѣре се
афлѣ ромѣн. саѣ же Positiv. саѣ Superl.
д. е. Gordion (urbs) est positum inter Phrygiam
majorem et minorem (Фрѣіа маѣе ші мѣкѣ).
Nimis obscurus est poëta Euphoriion, at non
Homerus; uter igitur est *melior* (чел маі
вѣн)? &.

V. Positiv. ромѣн. се традѣче асеміне
латин. адесе приѣ Superl. ші анѣме:

1. Кѣ пѣртѣч. фѣарте, кѣ тотѣл, а-
ша де -, & д. е. Cicero vir fuit *eloquen-
tissimus*, Crassus *ditissimus*, &.
2. Кѣ пѣртѣч. кѣт се поате де -, кѣт
есте кѣ пѣтѣицѣзѣ, & адзогѣндѣсе *quam*
ші possum, д. е. Jugurtha, *quam maximas
potest*, copias armat, &.
3. Афлѣндѣсе дѣнѣ Posit. саѣ Compar. ро-
мѣн. Pron. *quisque*, д. е. Nonne *optimus
quisque* (фіе кѣре чинѣтѣт) confitetur, multa
se ignorare, etc.

B. Деспре Adjectivis Numerabilibus.

I. Cardinalia се пѣн - & (парт. Етім. фа-
ца 83. N-о I)

1. Цііна Card. сѣс Centum, атѣнчі се пѣ-
не нѣмзрѣл чел маі мѣк саѣ кѣ et жнѣнтѣ,
саѣ фзрз et дѣпз чел маі маре, д. е.
Caesar tribus et viginti plagis confossus est.
Plinius historiarum naturae triginta septem
libros scripsit, etc.

2. Цііна Card. песте Centum, атѣнчі се пре-
пѣне нѣмзр. чел маі маре, парте кѣ, пар-
те фзрз et, д. е. *Xerxis classis mille*
(et) ducentarum navium fuit, etc.

Nota. a.) Mille чере маі кѣ самз bis, ter, &
парз нѣ duo, tria, & д. е. *Galli verterunt*
bis mille equos, &

b.) Millia чере Card. кѣ Genit. д. е. *Qua-*
draginta millia librorum Alexandriae arse-
runt, etc.

c.) Цііна песте Centum Millia, атѣнчі се
пѣн Numeralia Adv. д. е. *Dacia decies*
centena passuum millia in circuitu tenet, etc.

d.) Mille се нѣтрѣвѣнцѣзз адесе ка ші ѣн
Subst. д. е. *Plataea mille misit mili-*
tum, etc.

II. Ordinalia се пѣн - &. (парт. Етім.
фаца 88. N-о II.)

Nota. 1. Мѣнѣ Ord. се пѣпѣне, парте нѣ-

мзрѣл чел маі маре, парте чел маі мѣк;
парте кѣ, парте фзрз et; *Centenarii*
(сѣтїмїле) жнѣз тотѣѣнн се пѣпѣн, д. е.
Augustus obiit septuagesimo sexto (sexto
septuagesimo) aetatis anno. *Roma condita*
est post Trojae excidium anno trecentesimo
nonagesimo quarto, &

2. Quisque се пѣне тотѣѣнн дѣпз Ord. д. е.
Unus dies quarto quoque anno intercalatur.
Quinto quoque anno Romae habebatur Cen-
sus, etc.

КАП АЛ ЧІНЧЕДЕ.

Деснѣ Nominativo.

Nominativus Subjecti ші Praedicati нѣ се
пѣне нѣмаі лѣнѣрѣварѣ чїне? че? (Кап. I.
Лїт. В.), чї шї дѣпз жнїле Verba, пѣ.

I. Дѣпз Verba Sum, fio, forem, exsisto,
maneo, adpareo, nascor, vivo, morior, evado
(жн лок де fio), д. е. *Himtu equi Dari-*
us rex Persarum factus est. Nemo nascitur
dives, etc.

jectivum, ατῆναι σε ποτε πῦνε σῆν Ablativo σὺβανυελεγκανδῶσε Adj. *praeditus* (ἀνῆστρατ), Δ. ε. Aristoteles, vii *summo ingenio* (*praeditus*), prudentiam cum eloquentia junxit, &.

2. Δοκῶα πατρίει, νε σ'αδαῶνε βρ' ῆνῆι Subst. ρομῶν. σε τραδῶνε λατῆν. σαῶ πρῆν Adj. σαῶ πρῆν Subst. ἄν Abl. ἀδχορῶνδῶι κῶβῶντῶλ oriundus (ἠζικῶτ), Δ. ε. Hannibal *Carthaginiensis* (Hannibal Carthagine oriundus), &.

II. Genitivus ce πῦνε δῶνζ ῆνῆε κῶβῆντε, νε σε παρ α φῆ Substantiva, πκ. instar κα, κα ἠῆνε (ἄν κῆν δε); causa πεντρῶ (δῆν πρῆчина); gratia πεντρῶ (χατῶρ); ergo πεντρῶ (φολοῶλ); nihil ἠεμῆκζ (ἠῆῆ), Δ. ε. *Montium instar maris fluctus exsurgunt. Terra hominum causa facta est. Plurimi solent amici esse emolumentis gratia. Bonus princeps bellum non gerit victoriae ergo. Fortuna nihil habet stabilitatis, &.*

Nota. 1. Αφῶνδῶσε causa ἠῆ gratia ἠῶνζ Pronom. Personal. πκ. δεσπρε ἠῆνε, δεσπρε τῆνε, & ατῆναι σε πῦνε ἄν λοκῶλ λορ Pronom. Posses. ἄν Abl. Sing. Feminini Generis, Δ. ε. *Animalia non sua, sed nostra causa (gratia) facta sunt, &.*

2. Causa, gratia ἠῆ ergo ce πῦν τοτῶῆνα δῶνζ ἠελα Subst. λα κῶρε ce κῶβῆν, ἠεμῆνε ἠῆ instar, ἄνζ ἠῆ τοτῶῆνα.

3. Nihil νερε Adj. δε 3. φῆν. ἄν Genitivo; παρζ ἠρκοῶτε κῶ νελε δε 2. σαῶ 1. φῆν. ἄν κῶζῶλ σαῶ, Δ. ε. *Nihil falsi dixi. Nihil lautum nihil elegans fuit in domo sua, &.*

III. Genitivus, ἠῆῆ κῶ σαμζ Plur. ce πῦνε δῶνζ Nomina Partitiva (νε ἀρατζ ἠῆῆῆ ο παρτε δῆν τοτῶλ) ἄν λοκῶλ Praep. *ex, de, inter*, σὺβανυελεγκανδῶσε τοτῶῆνα numero, ἠβῶνδ ρομῶν. Praep. δῆν, δῆντρε, ἄντρε, Δ. ε. *Multi Romanorum capti sunt, &.* ἠῶα φελῆῆ δε Nomina Partitiva ἠῆῆ κῶ σαμζ σαῆτ, πκ.

1. Uter, alter, neuter, uterque, alius, solus, ullus, nullus, nemo, nihil, quis, qui, is, quicumque, quisque, quilibet, quisquam, alius, quidam, multi, pauci, quot, quotusquisque, Δ. ε. *Quis hominum sine labore clarus evasit. Multi inimicorum nobis prosumt, &.*

2. Comparativi ἠῆ Superlativi Partitivi, Δ. ε. *Elēphas maximus est quadrupēdum omnium, &.*

3. Numeralia, д. е. Tarquinius Superbus fuit *septimus regum Romanorum*, &.

4. Subst. Partit. д. е. *Piscium feminae majores sunt quam mares*, &.

Nota. a.) *ἄνθρωποι* локъа ачесторъ генитиві се поа-те пѣне ші Abl. кѣ Praep. *de, ex, in*, сѣ. Acc. кѣ Praep. *inter*, д. е. *Elephas maximus est de quadrupedibus (inter quadrupedes)*, &.

b.) *ἄνθρωποι* Partit. се пѣне ші Genit. Sing. маі кѣ сѣмъ ла Subst. collectivis, сѣ. propriis, кк. civitas, cohors, legio, exercitus, gens, plebs, turba, Gallia, Germania, & д. е. *Vir unus totius Graeciae doctissimus Plato (fuit)*, &.

c.) *ἄλλα* кѣ вѣнтеле дѣ маі сѣс Partit. атѣнчї нѣ чер Genit. шї конкордаціе, д. е. *Alia res. Multi homines*, &.

IV. Adjectiva Relativa (че н'ѣ сѣнѣре дѣ сї-не нїчї *ἐπιπυλαεος*), чер, ка ачса Subst. че лі се аз, пентрѣ маі кѣнѣ *ἐπιπυλαεуере*, сѣ се пѣе ші Genitivo, сѣ *ἐπιπυλαεуегандѣсе* маі тот-дѣна Ratione (шн прївїрѣ), кк. Cupidus, studiosus, peritus, particeps, plenus, refertus, compos, impos, memor, immemor, inscius,

imperitus, indigus, & че арагъ вр'о пофтз, шїицз, пзртинїре, мѣлциме, авѣце, а дѣ чере а мїнте, ѣїтаре, ш. а. авѣнд ромѣн. сѣ Genit. кѣ дѣ, сѣ Acc. сѣ вр'о Praep. д. е. *Quis est, qui nullius sibi vitii conscius sit? Ebrius mentis suae non est compos. Qui esurit, avidus cibi est. Haec vita periculi plena est. Animantes rationis sunt expertes*, &.

Ла. Adj. Relativa се сокотек шї Adj. Verbalia кѣ фїн. *αχ*, прекѣм шї Participia кѣ *ns*, шн лок дѣ Adj. шнтреѣнцате, ка-ре асемїне чер Genit. традѣкѣндѣсе ромѣн. чѣ маі маѣе парте прїн Verb. сѣ Subst. д. е. *Sicilia frugum feracissima est. Claudius Caesar erat justitenux. Virtutis amans neque alieni adpretens Deo placet*, &.

Nota. 1. *Rudis* чере шї Abl. кѣ Praep. *in*; іарз peritus шї consultus Abl. фзрз Praep. д. е. *Orator nulla in re rudis esse debet*, &.

2. Adj. Rel. каѣ арагъ вр'о мѣлциме (*βιελαυγ*) сѣ лїпсз, чер шї Abl. пре-кѣм шї plenus кѣте одатз, іарз refertus чере тотдѣна Abl. д. е. *Vita Epicuri otiosa et plena voluptatibus fuit. Delos fuit referta divitiis*, &.

V. **Уиале** Adj. ші Pronom. Neutra Sing. (саѣ ші Plur.) ꙗн Nominativo саѣ Acc. ꙗн лок де Subst. чер, ка Subst. че лі ва ѡрма, се стѣн Genitivo, ок. tantum, quantum, aliquantum, plus, multum, plurimum, minus, minimum, reliquum nimium, aliud, quid, aliquid, quidquid, quidquam, quiddam, hoc, id, illud, idem, quod, ка ші ромѣн. д. е. *Quantum voluptatis* adfert liberalitas! Deus videt, *quid* in occulto boni aut mali peragamus. *Frigus illud* commodi habet, ut aërem purificet, &.

Nota. 1. Аша фелиѣ де Genitivi пот фі ші Adj. Neut. дѣ 2-а Decl. лнцз ннчї одатз дѣ 3-а Decl. афарз, кѣнд вор фі кз Adj. дѣ 2-а Decl. лерате, д. е. *Multum boni. Aliquid novi*, &. парз aliquid *tristis*, &. ннчї одатз, чї aliquid *pulchri et utilis*, &.

2. **Tantum** ꙗн Significatu атѣт, ші quantum кѣт, чер Genit. парз ꙗн Signif. атѣт (аша) де маре, ші кѣт де маре конкордѣзз кз Subst. czѣ, д. е. *Tantus labor. Tantum laboris*, &.

VI. **Genitivus** се пѣне адесе дѣнз Verb. Auxil. sum. маї кз самз атѣнчї, кѣнд лнцече ꙗн Praedicato врѣн Sub st. ш'а кѣме:

1. **Лнцѣнд ꙗн Praed. Subst. vir** взрелат, *homo* ом, *res* лѣкрѣ, саѣ ачел Subst. каре фїнд Subj. сар ренетѣи ꙗн Praed. парз ромѣн. саѣ се традѣче ачел кѣвѣнт, саѣ се пѣне вр'о Praep. д. е. *Non est (homo) sanae mentis, qui Deum esse negat. Vir bonus est (vir) summae erga Deum pietatis. Nix (res) candidi, aqua (res) nullius est coloris*, &.

Nota. Фїнд ачел Gen. вр'о ꙗн cz шї р е саѣ форма д врѣнїї естїмї ꙗн cz флечїте маї кз самз, атѣнчї се пѣне ш'н Abl. cz ѣвѣнцелерѣндѣсе praeditus (лнцзстрат), д. е. *Socrates mitissimo erat ingenio. Aethiopes nigro sunt colore*, &.

2. **Лнцѣнд ꙗн Praed. Subst. indicium** семн саѣ довадз, *opus* ѣн лѣкрѣ, *negotium* трѣвз, каре ромѣн. тотдѣѣна се пѣн, д. е. *Generosi animi (indicium) est prodesse etiam inimicis. Non est Christiani (opus v. negotium), quum laesus fuerit, par pari referre*, &.

3. **Лнцїнд ꙗн Praed. Subst. officium** саѣ *munus* даторїе, каре ромѣн. саѣ се пѣн, саѣ се традѣк прїн кѣв. трѣвѣе, есте даторїѣ (сіліт), &. д. е. *Ut parentum (officium) est, bene educare liberos, sic li-*

berorum (officium) est parentes colere, iisque obedire, &.

Nota. a.) Фіінд вр'ѣн Pron. Poss. атѣриат де лєнздатѣл officium сѣ negotium, атѣнчї нѣ се пѣне'н Gen. ачел Poss. чї жн Ne-utro Nominat. Sing. дд. конкордат кѣ лєнздатѣл officium сѣ negotium, пк. *meum, tuum, suum, nostrum*, & д. е. Age, quod *tuum* est. *Meum* est facere, quae Deus jussit, &.

b.) Фіінд вр'ѣн Verb. атѣриат де лєнздатѣл officium, & атѣнчї нѣ се пѣне'н Gen. Gerundii ачел Verb. чї'н Infinitivo, фїінд ачел Inf. Subj. д. е. *Parentum* (officium) est bene *educare* (дар нѣ educandi) *liberos*, &.

4. Лїнжнѣ жн Praed. Subst. *peculium, proprium* (авере), ка шї ромѣн. сѣ пѣндѣсе ачел кѣвѣнт, д. е. *Adpetere non licet, quod alterius est* (*peculium*). *Sive vivimus, sive morimur, Dei* (*proprium*) *semper sumus*, &.

Nota. Pronom. жнчз Poss. *meus, tuus, suus*, & се конкордѣжз тотѣжнѣ кѣ Subj. сзѣ, д. е. *Haec vestis est mea*, &.

VII. Verba *aestimandi* (че аратз вр'о

прецѣре сѣ чїнѣтїре), чер, ка прецѣл, чї маї кѣ самз Adj. сз се пѣне'н Gen. сѣвѣнцз-лєгѣндѣсе Subst. *res* шї каре се конкордѣжз кѣ лєнздатѣл Subst. *pretii* традикандѣсе ромѣн. пїн Adv. д. е. *Pravi sunt homines, qui virtutem parvi* (rem parvi pretii) *ducunt. Avarus aestimat maximi* (rem maximi pretii) *pecuniam. Eruditio tanti* (res tanti pretii) *non est, quanti virtus*, &.

Nota. 1. Аша фелїѣ де Genitivi Adj. маї кѣ самз сѣнт Magni, maximi, pluris, plurimi, parvi, minoris, minimi, tanti, tantidem, quanti, &.

2. Жн лок де Multi мѣл се пѣне тотѣжнѣ Magni, шї'н лок де Majoris тотѣжнѣ pluris.

3. Verba *emo, vendo, veneo*, прежм шї *sto, consto, loco, conduco*, & чер асемїне аша фелїѣ де Genit. д. е. *Mercatores non tantidem vendunt, quanti emerunt. Quanti emisti hunc librum?* &.

4. Фіінд лнчз прецѣл хотзрѣт, атѣнчї се пѣне ачел прец жн Abl. д. е. *Duobus hunc librum emi florenis*, &.

5. Verb. *aestimo* чере маї кѣ самз адеце

не Genit. *magni* жн Abl. *unde pretium* са̄ се п̄не са̄ се с̄в̄анцелече, д. е. *Magno* (pretio) ubique virtus aestimatur, &.

VIII. Verba *memini, recordor, reminiscor* жм̄ ад̄к ам̄нте де —, ш̄ *obliviscor* ж̄т, чер Objectum жн Genitivo; Ф̄ӣнд̄ жнцз Obj. л̄крь̄ не̄нс̄флеч̄ит ш̄н Acc. ка ш̄ ром̄н. д. е. *Vir bonus injuriae facile obliviscitur, sed beneficii semper recordatur. Grati est animi, beneficia meminisse, &.*

IX. Verba, че ар̄атз в̄р'о 'н в̄иновзц̄ире, п̄арз, довадз, хотз р̄аре (ц̄ж̄декартз), ертзч̄не, &. чер ка ф̄апта жн в̄иновзц̄иреї, &. сз ст̄к̄н Genitivo, с̄в̄анцелег̄нд̄ж̄се Subst. *crimine* (к̄ ф̄апта, к̄ л̄крь̄) ш̄ *nomine* (жн пр̄ив̄р̄к̄), к̄ре ад̄есе се ш̄ п̄н, трад̄ж̄к̄нд̄ж̄се ром̄н. ч̄к̄ маї маре парте к̄ де, с̄в̄, к̄, &. д. е. *Miltiades prodicionis est adcusatus. Multi nomine conjurationis sunt damnati. Cato homicidii adcusatus est, &.*

Nota. Пед̄ж̄пса се п̄не ш̄н Abl. ш̄н Acc. к̄ Праер. *ad* са̄ *in*, парз пед̄ж̄пса де моарте, експ̄иматз прӣ *caput*, се п̄не ф̄арз де ос̄в̄ире ш̄н Genit. ш̄н Abl. д. е.

Omnium mortalium opera mortalitate (ad, in mortalitatem) damnata sunt. Miltiades capitis (capite) absolutus pecunia multatus est, &.

X. Verba Impersonalia, че ар̄атз в̄р'жн Affectum (аф̄ект), жк. *Poenitet, piget, pudet, taedet, misēret, pertaesum est, чер Acc. Subjecti са̄ Personae, ш̄ Genit-Obj. са̄ Rei, д. е. Ignavum poenitebit aliquando ignaviae. Multos piget sortis suae, &.*

Nota 1. *Misereor* ш̄ *miseresco* чер н̄ж̄маї Genit. Obj. д. е. *Vir bonus etiam p̄coris miseretur, &.*

2. Ф̄ӣнд̄ жнцз ачел Obj. Verbum, ат̄ж̄ч̄и се п̄не'н Infinitivo, д. е. *Illa quidem me piget dicere, &.*

XI. Verba *interest* ш̄ *refert* а с̄'н̄р̄ж̄к̄и (се сокотече ж̄нтре са̄ де датор̄е, &.) чер Genitivum Subjecti, с̄в̄анцелег̄нд̄ж̄се Subst. *commoda са̄ negotia* (г̄р̄иж̄а, ин̄терес̄ж̄а, датор̄ја &.), к̄ре ром̄н. се п̄н, д. е. *Non modo parentum, sed etiam ipsius patriae permultum interest, liberos bene educari (inter commoda са̄ negotia parentum est,), &.*

Nota. 1. Ф̄ӣнд̄ ачел Subj. Pronom. Person.

атѣнчі се пѣне Pron. Posses. mea, tua, sua, nostra, vestra, ад. конкордат кѣ commoda саѣ negotia, ка кѣм ар фі est inter mea commoda, & д. е. Nostra interest, leges seruari, &

2. Кѣт дѣ мѣлт саѣ кѣт дѣ пѣцин се'нгрижеце оаре чине дѣ чева се'нсзмнѣзѣ нѣ нѣмаі прін Adverb. *Multum, magnopere*, & чі ші прін алте кѣвннте, прекѣм ші прін Genit. *magni, parvi, tanti*, & кѣм саѣ зіс маі сѣс, д. е. *Permagni mea interest, sanum esse et robustum. Intellego, quanti reipublicae*, & *intersit omnes copias convenire*, &

3. Дѣкрѣл, дѣ каре се'нгрижеце оаре чине, се'нсзмнѣзѣ латін. саѣ прін Inf. саѣ прін Constr. Acc. e. inf. саѣ прін *ut, ne* кѣ Coniunctivo; фіінд жнсз ачел лѣкрѣ Pronom. атѣнчі се пѣне ел жн Nominat. д. е. *Omniū interest recte facere. Parentum multum interest, filios suos diligentes esse (ut filii sui diligentes sint). Hęc multarum civitatum in Graecia interfuit*, &

XII. Genitivus се пѣне ші дѣпз Adverbia, ш'а нѣме:

1. Че арагѣ вѣ'о прісосінцѣ саѣ лінсѣ,

ок. *Satis, sat, parum, abunde*, & д. е. *Cimon habebat satis eloquentiae*, &

2. Че арагѣ вѣ'н лок саѣ нагге, ок. *Ubi, ubicumque, quo*, & д. е. *Vir probus, ubicumque erit gentium, diligetur*, &

КАПИШЕНТЕЛЕ

Десне Dativo.

I. Dativus атѣт Personae кѣт ші rei се пѣне нѣ нѣмаі ла'нтребарѣ кѣі? саѣ пентрѣ чине? чі ші спре че? спре акѣі фолос саѣ пагѣвѣз (стрікѣчѣне)? пентрѣ акѣі хатѣр? вѣнд адесе доі Dat. ла'н лок, ка ші сомѣн. д. е. *Non scholae, sed vitae discimus. Avarus aliis divitias parat, non sibi. Oves lanam ministrant vestimentis. Nostrum est, miseris auxilio venire*, &

Nota. Dativus се пѣне маі кѣ самѣ дѣпз Verba: do, duco, tribuo, verto а сореті кѣіва чева спре саѣ дѣ—, ші sum а слагжі спре—, д. е. *Ignavia pueris magno est opprobrio. Malis displicere, laudi datur*, &

II. Verb. РОМАН. а л в е се традѣче латѣ-
се латѣн. при sum кѣ Dat. Personae шѣ No-
minat. Obj. а. е. *Binae omnibus avibus alae*
sunt. *Magnum leoni robur est*, &.

Nota. 1. РОМАН. еѣ мѣ нѣмекк се
традѣче латѣн. est mihi nomen, нѣиѣ Nomen
Propri. мѣ Nominat. сѣѣ Dat. сѣѣ (мѣсѣ
фѣартѣ рѣр) шѣн Genit. а. е. In Italia est
mons ignivѣmus, cui nomen est *Vesuvius*
(*Vesuvio*). Nomen *Mercurii* est mihi, &.

2. РОМАН. Еѣ мѣ нѣгрѣжѣск дѣ—, а м
(пѣрт) грѣжѣ дѣ—, се традѣче латѣн.
curae mihi est, нѣиѣ ачел лѣкрѣн Nomi-
nat. а. е. *Est adhuc curae hominibus fi-*
des et officium, &.

III. Verba: Nubo, parco, benedico, maledico,
adrideo, persuadeo, studeo, succenseo, medeor,
irascor, & чѣр Dat. традѣкѣндѣсе ромѣн. фѣ-
лѣрт, а. е. *Venus nupsit Vulcano*. *Mors*
nulli hominum parcit, &.

IV. Мѣлатѣ Verba Compos. кѣ Praep. *ad*,
ante, *circum*, *con*, *de*, *ex*, *in*, *in-*
ter, *ob*, *post*, *prae*, *pro*, *sub*, & чѣр Dat.
традѣкѣндѣсе ромѣн. фѣлѣрт, а. е. *A pri-*
mis annis labori adsuescamus. *Deus animum*

praefecit corpori. *Ratione antevellimus be-*
stiis, &.

Nota. Мѣлатѣ дѣи ачѣстѣ Verbis Compos.
мѣи кѣ сѣмѣ кѣ ad, con, de, e, in рѣнѣтѣ-
екк Praep. кѣ Casu чѣрт, а. е. *Pul-*
chrum est, ad parentum laudes addere su-
am aliquam (laudem), &.

V. Verba: *Adulor*, *aliatro*, *antecedo*, *an-*
tecello, *illudo*, *medicor*, *moderor*, *praesto*, &
чѣр парте Dat. парте Acc. а. е. *Socrates*
sapientia praestitit omnibus philosophis (om-
nes philosophos), &.

VI. Шѣилѣ Verba, нѣ. *Adspergo*, *inspergo*,
circumdo, *induo*, *exuo*, *dono*, *impertio (imper-*
tior), *intercludo*, & чѣр парте Dat. парте лат.
Casum, а. е. *Carnes sale inspergimus (sa-*
lem inspergimus carnibus). *Semiramis Ba-*
biloniam condidit murumque urbi circumde-
dit (urbemque muro circumdedit), &.

VII. Шѣилѣ Verba чѣр парте Dat. парте
лат Casum, мѣсѣ нѣ тот мѣ ачелаш Signi-
ficatu, нѣ.

Cavere alicui a се нѣгрѣжѣ (а нѣрта, сѣѣ а
лѣе грѣжѣ) пѣнтрѣ (дѣ) чѣнеѣ; aliquem v. ab
aliquo а се нѣртѣ дѣ чѣнеѣ.

Consulere alicui a се иґрижи пентрѣ чинева;
aliquem a чере сфат де ла чинева.

Supere alicui a фавориси пе чинева; aliquid
a чере чева де ла чинева.

Imponere alicui aliquid a пѣне пе чинева
чева; alicui a ишела пе чинева.

Incumbere rei a се рѣзима де чева; ad v. in
rem a се сѣли мѣлт ла чева.

Manet mihi жми рѣмане мѣе; me мѣ ашѣотѣ.

Moderor rei a ифрѣна чева; rem a кѣрмѣи.

Peire alicui aliquid a чере пентрѣ чинева
чева (рѣгѣна); aliquem a мерѣе (a се рѣпѣзи)
асѣпра кѣѣва; aliquid ab aliquo a чере де ла
чинева чева.

Prospicere (providere) alicui a се иґрижи пен-
трѣ чинева; aliquid a прѣвидѣ чева (жнѣнте a
видѣ).

Temperare alicui rei a стѣмплѣра; aliquam
rem a кѣрмѣи; ab aliqua re a се стѣпѣни (о-
пѣи) де—.

Timere alicui rei v. de aliqua re a се teme
де (пентрѣ) чева; aliquem a се teme де чи-
нева.

Vacare rei a се сѣли мѣлт ла чева; re v.
a re a фѣ словоѣ (a сѣвоѣ) де чева, &.

VIII. Dat. се пѣне адеце жн локѣл прѣпозиѣи-
лор a сѣѣ ab ла Verbis Pass. ші apud ла иѣ-
мѣле поноарѣлор (иѣмит Dat. Graecus), д. е.
Difficillimum est facere, quod omnibus (ab
omnibus) probetur. Dies Venēris Turcis (a-
pud Turcas) festus est, ut nobis (apud nos)
dies solis, &.

КА П А Д О П Т І Л Е.

Деспре Accusativo.

I. Acc. се пѣне фѣрѣ Praep. афѣрѣ де
иґрѣварѣ пре чине? сѣѣ пре че? тот-
дѣѣна ші ла мѣсѣра спацѣлѣи (кѣпрѣи-
сѣлѣи) дѣпѣ иґрѣварѣе кѣт де лѣнг?
кѣт де иалт? кѣт дѣ дѣнк? кѣт
де лат? кѣт де департе? ка ші
ромѣн. д. е. Navis Noāchi trecentas ulnas
longa, triginta alta, et quinquaginta lata
fuit, &.

Nota. Дѣпѣ иґрѣварѣе кѣт де департе?
се пѣне адеце ші Abl. фѣрѣ Praep. д. е.
Aesculapii templum quinque millibus pas-
suum ab Epidaurō abest, &.

II. Мзсѣра тѣмъ лѣтѣ се пѣне аде-
мѣе жи Асс. дѣнъ истребарѣ кѣт де мѣлт
(тѣмъ)? фзрз Праер. сѣвѣнцелегѣндѣсе Праер.
per, кѣре адеце се шѣ пѣне, ка шѣ ромѣн. д. е.
*Quaedam bestiſſae unum tantum diem (per
unum tantum diem) vivunt. Elephanta du-
centos annos (per ducentos annos) vivere
dicitur, &.*

Nota. I. Мзсѣра тѣмъ лѣтѣ се пѣне адеце шѣн
Аbl. сѣвѣнцелегѣндѣсе Праер. in, ромѣн-
п рѣн, д. е. *Tribus et triginta annis (in)
Christus in terris vixit, &.*

2. Мзс. тѣмъ. се пѣне дѣнъ истребарѣ пе
кѣт (тѣмъ)? жи Асс. кѣ Праер. in; та-
рз пѣнъ и кѣт (тѣмъ)? кѣ ad, д. е. La-
cedaemonii in annos triginta pacem pepigē-
runt. *Ad multam noctem pugnatum est, &.*

3. Мзс. тѣмъ. се пѣне дѣнъ истребарѣе жи
кѣт (тѣмъ)? сѣѣ жи Асс. кѣ Праер. in-
tra, сѣѣ маі кѣ самъ жи Abl. фзрз Праер.
кѣ Numero cardinali сѣѣ ordinali, д. е.
*Luna intra undetriginta dies (undetrigin-
ta diebus) et duodecim horas (duodecim
horis) terram nostram ambit, &.*

4. Мзс. тѣмъ. се пѣне дѣнъ истребарѣ кѣ

ѣт (тѣмъ) жи аинте? шѣ кѣ кѣт жи
ѣрмъ? жи Abl. фзрз Праер. прѣвѣнд жи-
сз Праер. ante шѣ post ка нице Adv. д. е.
*Homerus multis annis fuit ante quam Romulus.
Bis mille circiter annis post quam Abrahamus
Christus vixit. Servi iis etiam iudicibus, qui
multis saeculis post de te iudicabunt.*

III. Verba intransitiva комѣсе кѣ Праер.
ad, circum, in, inter, ob, praeter, sub, sub-
ter, trans, арзтѣнд маі кѣ самъ вр'о миш-
кѣре икотрова, чер Асс. д. е. Ale-
xander adire Jovis oraculum statuit. Xer-
xes maximis Europam copiis invasit, &.

IV. Жице Verba transitiva аѣ duplicem
Асс. ш'анѣме:

A. Ачеле, че'н Passivo аѣ Асс. Objecti,
шѣ Nominat. Subj. пѣ.

1. Пре чѣнеба чева а'мвзца (а де-
прѣндѣ) сѣѣ а дѣсвзца, пѣ. *Docceo,
edoceo, dedoceo, д. е. Ciceronem Minerva
omnes artes docuit, &.*

2. Пре чѣнеба чева а рѣга, пѣ. *Oro,
exōro, rogo, precor, deprēcor, exīgo, fla-
gito, efflagito, postulo, posco, reposito, д. е. Il-
lud te rogo, ut in negotio tuo sis diligentis-
simus, &.*

3. А интрека пре чинева чева, пк. Rogo, interrogo, percontor, д. е. *Me primum rogavit sententiam, &*.

4. Verb. Celo а акънуде де чинева чева, ші consulo а се сфзтѣи кѣ чинева де (пентрѣ) чева, д. е. *Deum cogitata nostra celare non possumus. Ibo, ut consulam hanc rem amicos, &*.

В. Ачеле чеи Pass. аѣ duplicem Nominat. пк.

1. А фаче пе чинева чева, пк. Facio, reddo, & д. е. *Ratio hominem facit terrae dominum, &*.

2. А нѣми (а титѣла) пе чинева чева, пк. Adpello, nomino, dico, voco, д. е. *Summum consilium majores nostri appellarunt Senatum, &*.

3. А алаце пе чинева де чева, пк. Creo, designo, deligo, д. е. *Deus Davidem regem Israelitarum creavit, &*.

4. А сокоті пе чинева де чева, пк. Puto, existimo, arbitror, ducor, judico, д. е. *Non errant, qui fixas stellas totidem soles putant, &*.

V. Ка Verb. Impers. (фаца 47 N-го X.) се сокотек ші: Decet, dedecet, oportet.

1. Decet се кѣвине (се каде, есте де кѣвинца, чере кѣвинца, &.) dedecet нѣ се кѣвине (нѣ се каде, &.) чер Subj. жи Acc. ші Obj. жи Nominat. тар фиінд Verb. жи Inf. д. е. *Juvenem modestia decet, garrulitas dedecet, &*.

2. Oportet трекѣ (чере трекѣинца, &.) чере саѣ Constr. Acc. с. Inf. саѣ Nominat. с. Conjunctivo, сѣвѣнцелегѣндѣсе тотдѣвна ut, д. е. *Pueros oportet morigeros esse. Si beatus esse vis, honeste vivas oportet, &*.

VI. Verba: Jubeo, juvo, adjuvo, deficio, effugio, aequo, esurio, sitio, veto, sequor, imitor, чер Acc. авѣнд ромѣн. Dat. саѣ вр'о охртѣчѣ, д. е. *Miseros, quantum potes, adjuva. Dei potentiam nemo effugiet. Sanguis te sanguine, quem sitisti, &*.

Nota. Deficio а аинци (а аве аинца, &.) чере ші Dai. Personae, ка ші ромѣн. д. е. *Manna Israelitis in deserto numquam defecit, &*.

VII. Шіле Verba Neutra чер Acc. Subst. формате дин ачелеші Verbis Neutris, ка ші ромѣн. д. е. *Pugnare pugnam acerrimam. Vivere vitam miseram. Somnium mirum somnare, &*.

VIII. Acc. чер ші Interjectiones: Ah,

vah. hem, heu, o, en, ecce, & д. е. *O me perditum! Ah me infelicem! En (ecce) miserum hominem!* &

Nota. 1. Адеце се лѣнзѣз Interject. рѣмѣ-инѣ нѣмѣи Acc. д. е. *Me miserum! Deum hominumque fidem,* &

2. Дѣнз ѡша феліѣ де Interject. се нѣне ші Dat. ка ші ромѣн. д. е. *Hei misero mihi! Vae victis!* &

КА П А Л Н О А Ѣ Л Е.

Деснре Ablativo.

I. Opus est тревѣ (чере саѣ фаче тревѣ-инца, &) чере Dat. Subj. ші Abl. саѣ Nominat. Obj. ка ші ромѣн. д. е. *Corpori cibo ac potionis opus est. Dux juventuti opus est,* &

Nota. 1. Фіинд ѡчѣл, че тревѣ (чере тревѣ-инца, etc.) ѡи Nominat. Plur. атѣнчї ші Verbum тревѣ cz се нѣен Plur. д. е. *Themistocles celeriter, quae opus erant,* reperiebat, etc.

2. Фіинд ѡчѣл, че тревѣ (чере тревѣ-инца, etc.),

Verbum, атѣнчї се нѣне феліѣрїт, нк.

a.) ѡи Inf. д. е. *Nihil opus est pluribus verbis commemorare,* etc.

b.) ѡи Acc. c. Inf. д. е. *Si quid erit, quod te scire opus sit, scribam,* etc.

c.) Кѣ ut, д. е. *Puero opus est, magistrum ut habeat,* etc.

d.) Пѣинд Verb. ѡи Supinum ѡи и, д. е. *Dictu opus est,* etc.

e.) Пѣинд Verb. ѡи Abl. participii perf. pass. д. е. *Et priusquam incipias, consulto opus est, et ubi consulueris, mature facto opus est,* &

II. Adj. Dignus вреднїк, indignus некрѣд-нїк, macte (macti) вогат (дѣѣт, &), alienus некрѣвїнчос, orbis, cassus, captus, viduus (вѣ-дѣв (лїнчїт, &), contentus мѣлѣзміт (ѡдѣ-стѣлат, &) onustus ѡнѣзркат, refertus, plenus пѣи (вогат, &) чер Abl. д. е. *Nemo sorte sua contentus esse solet. Quem ignaviae non pudet, poena dignus est. Macte (macti) virtute,* &

Nota. 1. Мѣлѣ дїи ѡчѣсте Adj. нк. Re- fertus, plenus, & (фаца 40. N-ro IV.) чер шї Genit. д. е. *Austria est vini et fru-*

КАПАЛЗЕЧЕЛЕ.

Деспре Supinis.

Supina сѣнт маї кѣ самъ Subst. verbalia
дѣ 4-а Decl. жн Acc. Sing. кѣ *um*, ш' Abl.
Sing. кѣ *u*.

А. Деспре Supino жн *um*.

Sup. жн *um* се пѣне дѣнъ ачеле Verba, че
аратъ вр'о мѣшкарѣ 'нкотрова, пр.
Mittere, ire, venire, proficisci, etc. арзтѣнѣ
скопосѣл, пентрѣ карѣ се фаче ачѣ мѣш-
карѣ, сѣвѣнцелегѣнѣдѣсе тотдѣвѣна Praep. *ad*,
ка шѣ ромѣн. карѣ арѣ шѣ пзргч. спре, д. е.
Israëlitae in Aegyptum migrarunt, ibi *habita-*
tum (ad). Lacedaemonii Agesilaum *bellatum*
miserunt in Asiam, etc.

Nota. 1. Фѣнѣд скопосѣл ачѣї мѣшкарѣ Pass.
атѣнчѣ се пѣне Particip. futur. pass. кон-
кордат кѣ Subj. д. е. *Juventus in scho-*
lam mittitur erudienda, etc.

2. Адѣсе се традѣче шѣ ромѣн. прии Subst.
д. е. *Pastor greges pastum* educit, etc.

3. Sup. се пѣне кѣ Casu Verbi, д. е. *Han-*
nibal patriam defensum revocatus est; etc.

4. Ire кѣ Sup. (алтѣї Verbi) се традѣче
ромѣн. прии а вої, д. е. *Cur te is perdi-*
tum, etc.

5. Ачѣст Sup. се цѣркѣмскрѣїе адѣсе прии Ge-
rundium, Particip. futur. pass. шѣ act. прии
ut сѣѣ qui кѣ Conjunctivo, д. е. *Ео, spec-*
tatum ludos; eo, ad spectandum ludos; eo,
ad spectandos ludos; eo, ludos spectandi cau-
sa; eo ludos spectaturus; eo, ut ludos spec-
tem; mitto aliquos, qui ludos spectent, etc.

6. Ачѣсте цѣркѣмскрѣпцѣїї сѣнтрѣвѣнѣдѣзѣ маї
мѣлат, пентрѣ кѣ мѣлатѣ Verba н'аѣ Sup.

В. Деспре Supino жн *u*.

1. Sup. жн *u* се пѣне чѣ маї марѣ парте
дѣнъ Adj. *Facilis, difficilis, gratus, jucun-*
dus, dignus, turpis, etc. сѣвѣнцелегѣнѣдѣсе
Praep. *in*, шѣ нтрѣвѣнѣдѣсе qua ratione (жн
че прѣвѣре, &.)? традѣкѣнѣдѣсе ромѣн. прии
Inf. сѣѣ Particip. perf. pass. кѣ дѣ, д. е.
Omnia Deo sunt effectu facilia. *Fuge, quid-*
quid turpe est dictu, etc.

Nota. Ачѣст Sup. се пѣне нѣмаї атѣнчѣ,
кѣнѣдѣї Verbum Pass. д. е. *Electu dignus*
est, etc.

2. *Дѣуз* Subst. *Fas, nefas, opus, d. e.* *Nefas est dictu, peccata omnia esse aequalia, etc.*
3. *Ачест* Sup. *се црквѣмскрѣ ддесе шн:*
- a.) *Прин* Inf. *маї кѣ самъ дѣуз* Adj. *Facile mi difficile, d. e.* *Non facile est invenire, qui, quod sciat ipse, non tradat et alteri, etc.*
- b.) *Прин* Pass. *префзкѣнд* Adj. *ѣн Adv.* *d. e.* *Ea sunt animadvertenda maxime, quae difficillime praecaventur, etc.*
- c.) *Прин* Gerund. *кѣ Praep. ad, d. e.* *Ео cibo utendum est, qui sit facillimus ad concouquendum, etc.*
- d.) *Прин* Subst. Verb. *каре се пѣне саѣ ѣн* Nominat. *кѣ Verb. Sum, саѣ ѣн* Acc. *кѣ Verb. habeo, d. e.* *Virtutum ac vitiorum facilis est distinctio. (Dei natura difficiles habet explicatus, etc.*
- e.) *Прин* Particip. *кѣвенит саѣ потривит текстѣлѣи, d. e.* *Decemviri colloquentibus erant difficiles, etc.*

КАП АЛ ѢНСПРЕЗЕЧЕЛЕ.

Деспрѣ Participio Futuri Passivi *шн Gerundio.*

A. *Деспрѣ* Participio Futuri Passivi.

1. Particip. Futur. Pass. *есте ѣн* Adj. Verbale *де 3. фин.* *дрзтѣнд тотѣѣна о дѣфзптѣре кѣитоаре, саѣ ачел, че тревѣе (аре) сз фие (сз се факз), черѣнд тотодатз шн Casum Verbi, d. e.* *Legendus, a, um; scribendus, a, um; monendus, a, um; hortandus, a, um, &.*
2. *Фіинд* *кѣ ачест* Particip. *ѣнтоврзшит* *кѣ Verb. Auxil. Sum, es, — ѣнсзмнѣзз тотѣѣна чева* Pass. *аша дарз зичерѣ, ѣн каре се ва ѣнтрѣвѣица, саѣ сз фие* Pass. *саѣ сз се префакз ѣн* Pass. *ка шн ромѣн.* *d. e.* *Тревѣе а лзѣда, &.* Pass. *Тревѣе а се лзѣда (сз се лзѣде, саѣ есте де лзѣдат,) ад. де алтѣл, &.* *Тревѣе а лзѣда пре Дѣмнезеѣ, &.* Pass. *Д. зѣѣ тревѣе сз се лзѣде*

(есте де азѣдат), ад. де алѣа. Тре-
вѣе а ѡвѣи пре оаменѣ, &. Pass. Оа-
менѣи треѣвѣе сѣ се ѡваскѣ (сѣит
де ѡвѣит), ад. де алѣѣи, &.

Nota. Аша фелѣ де Participia Futuri
Pass. се афаз маѣ кѣ самѣ жи лок де de-
bet кѣ Infinitivo Passivi (фаца 16. Но. 2.)

3. Неѣиѣа жи вѣо зѣчере естѣм. кѣ (не)
каре треѣвѣе (аре) чеѣа а се фаче, а-
тѣнѣи се пѣне ачел Particip. кѣ Verbo Au-
xil. Sum, es, — ка ѡн Verb. Impers. ад.
Neutrum Sing. кѣ est, sit, &. сѣѣ Acc.
с. Inf. кѣ esse, &. д. е. *Laudandum est.*
Non scholae, sed vitae discendum est. Non
est desperandum, licet rebus adversis uta-
mur. In puerili aetate discendum esse, ne-
mo negat, &.

4. Афлѣнѣѣсе ѡнѣз жи вѣо зѣчере естѣмѣ,
кѣ (не) каре треѣвѣе (аре) чеѣа а се фа-
че (кареѣ жи Act. Obj. шѣн Pass. Subj.)
фѣиѣа шѣ Verb. Transitivity, атѣнѣи се пѣ-
не ачѣ естѣме ѣн Nominativo, конкорѣѣнѣа
кѣ га ачел Particip. шѣ Verb. Sum, es,
—, д. е. *Deus amandus est. Virtus lau-*
danda est. Senes venerandi sunt, quia

multiplici experientia instructi sunt. In ludo
et joco *modus est retinendus. Non multi,*
sed boni libri legendi sunt. Scito, amici-
tiam non esse utilitate metiendam, &.

Nota. Черѣнѣа Verb. алт Casum, нѣ Acc.
атѣнѣи се ѣнтреѣѣнѣѣѣз ачел Particip. кѣ
Verbo. Sum, es, — ка Impers. ѡнѣз кѣте
одатѣ шѣ ка Personale, д. е. Tempore
et occasione *utendum est. Hosti victo par-*
cendum est. Non paranda nobis solum, sed
etiam fruenda est sapientia, &.

5. Естѣмѣ, де (прѣн) каре треѣвѣе (аре)
чеѣа а се фаче (кареѣ жи Act. Subj.) се
пѣне жи локѣа Ablativi кѣ а (ab) жи Da-
tivo Graeco (фаца. 53 Но. VIII.) маѣ кѣ
самѣ атѣнѣи, кѣнѣа нѣѣ алт Dat. жи ачел
зѣчере, д. е. *Deus hominibus (ab homini-*
bus) amandus est. Multa mihi (a me)
adhuc discenda sunt. Ab impiis (тѣрѣ нѣ
Dat. impiis) olim ratio Deo reddenda erit.
Etiamsapientissimus fatetur, multa adhuc
sibi (a se) esse discenda, &.

Nota. Тоате ачесте Participia се траѣѣк
ромѣи. дѣпѣз кѣм ва чере текстѣа (фѣѣѣ,
ѣѣфонѣа, &.) лѣмѣѣѣ ромѣи.

B. Δεσφρε Gerundio.

Gerundium εστε εν Subst. Verbale, πρεφζ-
κστ διη Neutro Participii Futuri Passivi, ιι
ντρεβζιηατ ηεμαϊ πριη Casibus Obliquis Nu-
meri Singularis.

Gerund. νερε Casum Verbi εζε, κρε φι-
ιηδ κζ'η Acc. σε πρεφаче 'η Particip. Fu-
turi Pass. ιι' αποϊ σε κοηκορδεζζ κη Ca-
su Gerundii κη Genere, Numero ιι Casu.

I. Genitivus. Gerund. σε ηνε I.) δεηζ αηη
φελις δε Subst. δεηζ κρε ζρωεζζ εν Verb. κ
ντρεβαρε κε φελις δε—? (φαца 10. Nota. I.
ιι φαца 42. No. VI.), ιι 2.) δεηζ Adj.
δεηζ κρε ζρωεζζ εν Verbum κζ κητρεβαρε
δε κε? κη κε? &. (φαца 40. No. IV.), Δ. ε.
Juvenilis aetas *tempus est discendi*. Maxi-
mi aestimanda est *ars scribendi*. Bonus puer
semper est *discendi studiosus*. Plerique homines
cupidi sunt nova videndi audiendique. Eti-
am *natandi peritus* in aquis non est *securus*, &.

Nota. Genit. Gerund. κζ Acc. Obj. σε ηνε
αδεce 'η Genit. Particip. Futuri Pass. Δ. ε.
Maxima *memoriae augendae* (memoriam
augendi) *ars exercitatio est*. Cyrus, rex

Persarum, potestatem Judaeis fecit *templi
instaurandi*. Multi cupidiores sunt *emen-
dorum librorum* quam *legendorum* (libros
emendi — legendi). Qui latine scribunt, so-
lent esse studiosi *Ciceronis imitandi* (Ci-
ceronem imitandi), &.

II. Dat. Gerund. σε ηνε αδ ντρεβαρε κρε
κε? δε κε? κη ιι ρομκη. (φαца 49. No. I.),
Δ. ε. Charta bibula inutilis est *scribendo*. Aqua
utilis est *bibendo*. Non omnis debitor par est
solvendo, &.

Nota. Dat. Gerund. κζ Acc. Obj. σε ηνε
αδεce ιι 'η Dat. Particip. Futuri Pass.
Δ. ε. Boves *oneribus gestandis* (onera ge-
stando) non sunt idonei. Aranęus artificio-
sissimos *muscis captandis* (muscas captan-
do) casses suspendit. Vestimenta *tegendo*
atque *ornando corpori humano* (corpus hu-
manum) comparantur, &.

III. Acc. Gerund. σε ηνε μαϊ κζ σαηζ
δεηζ Praep. ad ιι *inter* (φαца 11. No.
IV.), Δ. ε. Aculeus datus est apibus *ad pun-
gendum*, rostrum *ad sugendum*. Calamis an-
serinis utimur *ad scribendum*. Si pluvia *inter
decidendum* gelascit, grando fit, &.

Nota. Acc. Gerund кѣ Acc. Obj. се пѣне аде-
mine адеце ші ѿн Acc. Particip. Futuri. Pass.
авѣнд ромѣн. Inf. Verbi, саѣ Subst. Ver-
bale кѣ фін. рѣ, д. е. *Ad tuendam sani-
tatem* (tuendum sanitatem) multum confert
munditia. *Fruges ad sustentandam* hominum
vitam sunt necessariae. *Cameli ad onera*
portanda nati videntur, &.

IV. Abl. Gerund. се пѣне лантревѣрѣ ѿн
че? прін че? дѣла че? дін че? кѣ
че? &. (фаца 11. No. V. ші фаца 14. No.
VI. VII.), ш'анѣме:

1. ѿн (прін, ла, &) че? кѣ Praep. *in*, д. е.
A facillimis *in discendo* ordiri oportet. Mor-
hum facile sibi contrahit, qui *in edendo*
bibendoque modum excēdit, &.
2. Дѣла (дін, &) че? кѣ Praep. a (ab)
de, e (ex), д. е. Poenis mali adficiuntur,
ut alii *a peccando* absterreantur. Fabius *a*
cunctando Cunctator adpellatus est, &.
3. Прін (кѣ, &) че? фзрз нічї о Praep.
д. е. *Docendo* discimus. Saepe *scribendo*
bene scribere discimus. Quidam matutinas
horas nihil *agendo*, reliquum diei *ludendo*
consumunt, &.

Nota. Abl. Gerund. кѣ Acc. Obj. се пѣне
адеце ші ѿн Abl. Particip. Futuri. Pass.
традѣкѣндѣсе ромѣн. саѣ прін врѣн Subst.
Verbale кѣ фін. рѣ, саѣ кѣ тотѣл фелѣ-
рїт, д. е.

1. *In eligendis amicis* (eligendo amicos)
cautio adhibenda (est). Maxima parentum
cura consistit *in liberis* bene *educandis*, &.
2. Fuge ejusmodi socios, qui te *a virtute*
colenda (virtutem colendo) abducunt. Qui
gratus futurus est, statim, quum beneficium
accēpit, *de eo remunerando* cogitat, &.
3. *Legendis bonis scriptoribus* (legendo bonos
scriptores) doctiores evadimus. *Rebus natu-
ralibus explicandis* superstitionis minuitur, &.

КАП АЛ ДОЇСПРЕЗЕЧЕЛЕ.

Деспре ѿнтревѣнцарѣ Participi-
piorum (Constructio Participialis).

Participia сѣнт—(парт. Етим. фаца 21. 66.).
Particip. (Constructio Participialis) се ѿн-
тревѣнцарѣ фоарте адеце ѿн лімеа ла-
тин. парте пентрѣ елегандіе, парте пент-

трь гравитате, парте (ші маї кѣ самъ)
пентрь контрацерьк (сѣхртарк зичерилор),
д. е. *Sol oriens noctem pellit. Defuncto Da-*
vidi Salomo filius succēssit. Herōde in Ju-
daea regnante Christus natus est. Ob Helē-
nam raptam Graeci Trojam dirūerunt, &

Particip. (Constr. Particip.) сѣнтрексинца-
хъ (пѣн) маї кѣ самъ атѣнчї, кѣнд се лѣ-
пздъ, сѣ Pronom. Relat. *qui, quae, quod*
(фаца 23. Но. 3.), сѣ вре ѣна дїн Particu-
lis *quum (cum), dum, postquam, si, quia*
(quoniam), *etsi (quamquam, quamvis), et, &*
д. е. *Quanta est sapientia Dei omnia guber-*
nantis (qui—gubernat). Davides Goliathum in-
terficiens (cum v. dum interficēret) maximum
hostibus terrorem iniecit. Deus Josephum in
Aegypto multa mala perpessum (postquam
perpessus erat) ad summos honores evexit, &

Ла шнтрексинцарк Participiorum тревѣ сѣ
фїе тот дѣна доъ зичерї легате шн-
тре сїне, сѣ прїн q. q. q. сѣ прїн вре ѣна
дїн Particulis *quum, quia, postquam, &* д. е.
Quum Davides interficeret Goliathum, maxi-
imum —, &

Фїнд шнсъ нѣмаї о зичере, атѣнчї тре-

кѣ е та тот дѣна сѣ се префакъ шн доъ,
легате, сѣ прїн q. q. q. сѣ прїн *quum, qui-*
a, & д. е. *Augusto imperante Christus na-*
tus est. Croesus a Cyro victus regno spo-
liatus est, &

Зичерк чѣа, че се шичене, сѣ кѣ q. q. q.
сѣ кѣ вр'о Particula, се шмеце *Secundaria*
(сѣкундаръ, а доъа, аддоцъ, азтѣратъ, &);
таръ чѣа ллатъ *Primaria* сѣ Principalis (прїма-
ръ сѣ прїнципалъ, шнтѣї, де кзнїтенїе, &),
д. е. *Quum Davides interficeret — —, &*

Nota. Фїнд доъ зичерї легате прїн Con-
junctio *et*, атѣнчї чѣ дїн тѣї есте маї кѣ са-
мъ *Secundaria*.

Фїнд доъ зичерї де фацъ, атѣнчї тревѣ
а кѣста:

I. Дї се ренетѣце *Subst. Secundariae*
шїн чѣ *Primaria* (Фїнд маї кѣ самъ шн
Pronom.), орї еа.

Ренетїндѣсе, се пѣне ачел *Pronom.* шн
Secundaria; таръ *Subst.* шн *Primaria*, д. е.
Quum Davides interficeret Goliathum, maxi-
imum hostibus terrorem iniecit, etc. Скім-
ѣат: *Davides maximum hostibus terrorem in-*

jecit, quum (ille, is, etc.) interficeret Goliathum, etc.

II. Ді сѣнт ѡмбіае зичері контімпѣраніе орі ба.

1. Фіінд еле контімпѣраніе, атѣнчі се лѣпѣдѣ Relat. q. q. q. сѣ Particula, префѣкѣнд Verbum Secundariae ѡн Participium Praesentis, ші конкордѣнѣдѣл кѣ ачел Subst. де ла каре аѣ атѣрнат q. q. q. сѣ Particula, д. е. Homines, Deo *obedientes* (qui—obediunt), laude digni sunt. Sol *oriens* (dum—oritur) noctem pellit. Paulo, Damascum *proficiscenti* (quum proficisceretur), Christus adparuit. Sol aestate diutius in coelo *morans* (quia—moratur), aestu omnia complet, etc.

Nota. Фіінд Verbum Auxiliare Sum, es, —, атѣнчі се — (фаца 24. No. 4.) д. е. Cicero *Consul* (qui—erat, v. quum, dum, etc.—esset) Catilinae conjurationem detexit, etc.

2. Фіінд ачел, че дрѣтѣ Secundaria, маі т і м п ѣ р і ѣ, атѣнчі се префѣче Verbum Secundariae ѡн Particip. Perfecti, ш'аноі се конкордѣѣзѣ дѣнѣ No. 1. д. е. Croesus *victus* (qui v. postquam victus erat) a Cyro regno spoliatus est. Troja, equi lignei ope cap-

ta, incendio deleta est. Aeneas patrem suum, humeris *impositum*, e flammis Trojae eripuit, etc.

Nota. Фіінд Secundaria Activum, атѣнчі треѣе сѣ се префѣкѣ та маі ѡнтѣі ѡн Passivum, ш'аноі сѣ ѣрмеѣз Constr. Particip. д. е. Camillus *prosequutus* est Gallos *fugatos* (postquam eos fugavit), etc.

3. Фіінд ачел, че дрѣтѣ Secundaria маі ѡн ѣ р м ѣ (вїторїѣ), дрѣтѣнд маі кѣ самѣ о в о і н ѣ з, сѣ треѣвїнѣз, атѣнчі се префѣче Verbum Secundariae ѡн Particip. Futuri, сѣ Activi сѣ Passivi, конкордѣнѣдѣл ѡн сѣѣршїт, ка маі сѣс. д. е. Christus in terram venit, saluti hominum *consulturus* (quia consulturus erat). Alexandro in Asia longius *progressuro* milites tergiversati sunt. Camelus adsuefieri potest, *ut onerandus* sarcinis humi procumbat, etc.

Nota. 1. Particip. Futuri. Passivi се пѣне маі кѣ самѣ дѣнѣ Verba: Curo, do, trado, tribuo, accipio, suscipio, loco, conduco, committo, adpono, etc. д. е. Boni parentes liberos suos bonis moribus *erudiendos* (ut erudiantur) curant. Pilatus corpus Christi *mor-*

КАП АЛ ТРИЇСПРЕЗЕЧЕЛЕ.

Десоре Coniunctivo.

L. Coniunctivus се пѣне, парте ф з р з, ші парте к з Particulis, пк.

1. Coniunctivus ф з р з Particulis се пѣне — (парт. Етим. фаца 105. No. 2), д. е. Dici sane non potest, quot et quanta ex ebrietatis vitio *nascantur* incommōda. Ubi istum *invenias*, qui honorem amici *anteponat* suo. *Imitemur* nostros Brutos, *amemus* patriam, *pareamus* Senatui, *consulamus* bonis. Cicero. Tu si hic *sis*, aliter *sentias*. Quis non *cupiat* vacare morbis? Deum quis non *timeat*? Mors, si in meliorem vitam inducit, cur mala *censeat*? cur eam *timeamus*? etc.
2. Coniunctivus к з Particulis се пѣне афарз де — (фаца 17. No. II. etc.) ші дѣнз utinam, o si, licet, quasi, quum, quamvis, dummodo, tamquam ші ac si, д. е. O si quisque *colat* virtutem. Ita fac omnia, *tamquam spectet* aliquis. Imprōbus ita vivit, *quasi nesciat*, rationem vitae sibi (a se) esse reddendam. Si quis nimis obscure dicit, perinde fere est,

ac si taceat. Nulla est regio, quae non cultores suos, *dummodo* laborare velint, alat, etc.

- Nota. 1. Licet есте маі к з самз Verbum Impersonale, ла каре се сѣвѣнцелече тот дѣна ut, д. е. *Licet dicas* (ut dicas.) Animalibus brutis nulla futuri temporis cognitio est, *licet sit* aliqua praesentis et praeteriti, etc.
2. Cum (quum) чере, арзтѣнд вр'о п. р. и ч и н з, ші ѡнсзмиѡндѣсе прін пзрт. к з (пентрѣ к з), прекѣм ші ѡн Imperf. ші Plusquamperf. тот дѣна Coniunctivum; парз арзтѣнд тимпѣл, ші ѡнсзмиѡндѣсе прін пзрт. д ак з (де) к ѡ н д, etc. Indicativum, д. е. Gaudeo, quum te *videam* (к з v. пентрѣ к з те в з д). Gaudeo, quum te *video* (к ѡ н д те в з д), etc.
- II. Coniunctivus се пѣне ші дѣнз Relativum *qui, quae, quod*, пк.
1. Дѣнз Verba Sum, reperio, invenio ші habeo, ѡнсзмиѡнд ромѡн. тот дѣна се аф л з, д. е. *Inventi sunt* multi, *qui* non modo pecuniam, sed etiam vitam profundere pro patria *parati* essent. Cic. *Sunt, qui* vel mundi opificem sapientissimum reprehendere *audiant*. *Reperiuntur* multi, *qui* nihil *laudent*,

nisi quod se imitari posse *confidant*, etc.

Nota. Neutrum Relativi *quod* κερε δρνз est, non est, nihil est, quid est, τος δκδνα Con-
junctivum сѣмѣцелерѣмѣδсе causa ка шї ро-
мѣн. прїчина сѣ тревѣицѣ дѣ, д. е.
Est (aliquid, ад. causa), *quod* (propter quod
сѣш quam) de legibus et magistratibus nobis
gratulemur. *Est, quod gaudeamus*. *Non est,*
quod credas, divitias omnibus hominibus
convenire. *Quid est, quod* de sorte tua queri
possis? etc.

2. Кѣнд се афлз Relativum ѣн локѣл аѣ
ut кѣ вр'ѣн Pronomine, нк. *ut ego, ut tu, ut*
is (ille —,); *ut nos, ut vos, ut ii* (illi—,)
прїн тоате каѣѣрїае шї нѣмерїае; *ut meus,*
ut tuus, ut ejus; ut noster, ut vester, ut e-
orum, ш'анѣме:

a.) Дρνз Adject. *Dignus, indignus, ido-*
nēus, д. е. Deus solus dignus est, qui
(ut ille) omnium maxime ametur. Pietas
digna est, quae (ut ea) ab omnibus laudetur.
Deus est dignus, cujus (ut ejus) laudes om-
nes homines celēbrent. Verus Dei cultor
dignus est, quem (ut eum) omnes ament et
honorant. Digni sunt parentes, quorum (ut

eorum) jussa promte et alacriter exsequa-
mur. Ignavus homo indignus est, cui (ut ei)
faveant boni homines, etc.

b.) Дρνз *tam, tantus, talis* шї *ejusmōdi,*
прекѣм шї дρνз Comparativ. κερε се тра-
дѣк ромѣн. прїн нѣрт. прѣ, д. е. *Nulla*
res tam utilis est, quae (ut ea) non abusu
noxia fieri possit. Nemo hominum tantus est,
qui (ut ille) nullius hominis indigeat. Bo-
na hujus vitae non sunt ejusmōdi, quorum
(ut eorum) causa coelestia negligere possi-
mus. Multa insecta minora (прѣ мїчї) sunt,
quam quae (ut ea) nudis oculis cerni pos-
sint. Major (прѣ маѣе) sum, quam cui
(ut mihi) possit fortuna nocēre. Ovidius. Ea
(talis) est Romana gens, quae (ut ea) vic-
ta quiescēre nesciat. Livius. &

c.) Дρνз аша фелїѣ де Verba, κερε аратѣ
вр'ѣн скопос сѣш вр'о прїчинѣ а вр'ѣнї
ектїмї, д. е. *Pyrrhus legatum ad Roma-*
nos misit, qui (ut is) pacem peteret. Eu-
tropius. Literae posteritatis causa repertae
sunt, quae (ut eae) subsidio oblivioni esse
possent. Cic. Romanus papulus sibi tribu-
nos plebis creavit, per quos (ut per eos)

contra Senatum et Coss. tutus esse posset.
Eutr. Deus nobis rationem dedit, qua (ut ea) regerentur animi adpetitus, &.

3. ΚΑΝΔ СЕ ΔΦΛΑ Relativum ἢ ΛΟΚΒΑ ΛΒΪ quum κς βρ'ην Pronomine, πκ. quum ego, quum tu, &. κα Νο. 2. πρην τοατε ημεριλε υι καζριλε, Δ. ε. Deus numquam est otiosus, qui (quum ille) innumeros mundos perpetuo gubernet. Nemo fere dubitat, etiam planetis suos esse incolas, quos (quum eos) nemo viderit, &.

4. ΔΗΝΖ Construct. Acc. c. Inf. κας υι ΔΛΤ Coniunctiv. Δ. ε. Quid potest esse tam apertum, quam esse aliquod numen, quo haec regantur. Cic. Pietas erga Deum postulat, ut nihil ab eo expetatur, quod sit injustum atque inhonestum. Idem. &.

III. Coniunctivus ce ηνε υι'η ΛΟΚΒΑ Imperativi (πарт. Егim. фаца 113. Νο. 4.), Δ. ε. Opus tuum quotidie facias (fac). Gratus sis (esto) erga parentes et praeceptores. Arcanum tibi creditum ne divulges (divulga). Pudeat (pude) te etiam cogitare, quae dicere pudet. Qui dedit beneficium taceat; narret, qui accepit, &.

Ἰμπερᾶτι, κας Coniunctivῖ, υει ἢ ΛΟΚΒΑ Imperativi, κς τοατα ΔΑΤ φεαις Δε Constructio, πκ.

a.) Cura, fac, velim κς ut κς Coniunctivo (μαί κς самз Praesentis), Δ. ε. Cura, ut valeas (vale). Velim, ut sis (es) diligens, &.

Nota. Δδεce ce ηνε ηζμαί Coniunctivus φζρз ut, Δ. ε. Fac, pristinam tuam erga me voluntatem conserves (ut conserves, v. conserva.), &.

b.) Futurum Indicativῖ, μαί κς самз humanitatis causa, κας in fiduciae signum, Δ. ε. Tu et ad omnia rescribes (rescribe), et quando te exspectem, facies (fac) me certiolem. Cic. Valebis (vale), meaque negotia videbis (vide), meque, deo juvante, ante brumam expectabis (expecta). Idem. &.

c.) Coniunctivus κς ηνεηερεξ Particulae ne, Δ. ε. In re rustica operae ne parcas (ne v. non parce). Plinius. Ne te pudeat discere, quae nescias. Quod cuique discendum est, id ne sero discere incipiat, &.

d.) Noli κς Infinitivo (μαί κς самз Praesentis), Δ. ε. Noli exspectare, dum voceris ad opus tuum peragendum. Noli plura promit-

liberis consuetudinem habere patiuntur. Conversari cum iis tantum, *quos* amari ac laudari a sapientibus intellexēris. Vir bonus mortem minime timet, *quam* scit corpori tantum, non animo obesse. Historia res praeclarissime gestas tradit, *quas* quum legimus, imitandi cupiditate incendimur. Nemo sapiens adolescentes ea discere jubet, *quā* quum praeclare didicērint, neque prudentiores, neque meliores evadant, &.

A d d i t a m e n t u m.

De Verborum Temporibus.

I. Tempora Absoluta.

1. *Præesens* (Absolutum) сс пне &. (парт. Етим. фаца 106. No. 1.) жнсз Conjunctivus Praesentis сс традуче ромѣн. адеце прин Imperf. д. е. Si quis *dicat* (ар зиче, &.). Utinam saluti nostrae consulere *possimus* (ам псѣѣ). Cic. Quis non *timeat* (нз с'ар реме) omnia animadvertentem Deum? Id. &.

Nota. Историчіи Латиніи (ші чіи ромѣні) жнтре-вѣицазз адеце ла на рацїї, парз маї кз

самз ла дескрипциї Praesens жн локѣл Imperf. сас Perfect. (ка кѣм ар фі жнтѣм-пларѣ де фацз) маї алес жн зичерї сїмпле, адогжанд адеце шї пзрт. dum (кѣнд), аме-стекѣнд жнде шї жнде шї кѣте жн Praeteritum, д. е. Triginta rectores reipublicae Atheniensis *constituuntur* (constituti fuerant), qui *fiunt* (facti sunt) tyranni. Justinus. Pisidas resistentes Datames *invadit*, primo impetu *pellit*, fugientes *persequitur*, multos *interficat*, castra hostium *capit*. Nepos. Dum elephantes *trajiciuntur*, interim Hannibal Numidas equites quingentos ad castra Romana *miserat* speculatum. Livius. &.

2. *Perfectum* (Praeteritum Absolutum) сс пне &. (парт. Етим. фаца 106. No. 4.) традѣкѣндѣсе ромѣн. чѣ маї маре парте прин Imperf. д. е. Hannibal, quotiescumque cum Romanis *congressus est* (сентѣланѣ) in Italia, semper *discessit* superior (жнвїнѣѣ). Nep. &.

Nota. Perf. Conjunctivi сентревѣицазз адеце жн локѣл Praes. Conjunctivi, фїнд маї кз самз ромѣн. аш, аї, ар voi; аш, аї, ар пѣте; аш, аї, ар жндрзжні, &. д. е. Hoc sine ulla dubitatione *confirmaverim* (аш пѣте адеверї, &.) Cic. Quod dubitas, ne *feceris*. Plinius. &.

3. *Futurum Periphrasticum Praesentis* (Futurum Absolutum) се пне &. (партъ Etimologicъ фаца 106. No. 3.), д. е. An post mortem miseri futuri sumus? Cic. Num una est interiturus animus cum corpore? Id. Sulpitius pronuntiavit, nocte proxima, ab hora secunda usque ad quartam horam noctis lunam defecturam esse. Liv. &.

II. Tempora Relativa Historica.

1. *Imperfectum* (Praesens Relativum Historicum) се нтревѣнцызъ нтр'о на рачіе ка о нтѣмпладе не ісрзвѣтзъ ннкз ші се кшндарзъ нн прівірѣ алтѣї прінціпале (парт. Etim. фаца 106. No. 2.), д. е. Dum scribebam, pater advenit. Tarentini Pyrrhum, Epiri regem, contra Romanos auxilium proposcerunt, qui ex genere Achillis originem trahebat. Eutr. &.

Nota a.) Actio (ннтѣмпларѣ сазъ фанта) Principalis, каре нз атѣрзъ де ла алта че ва, се пне ші нн Perfecto, парз ромѣн. адеце нн Imperfecto, д. е. Pyrrhus, quum Argos oppidum oppugnaret in Peloponneso, lapide ictus interiit. Nep. &.

b.) Латиніи ннтревѣнцызъ ла епѣстоле (рзваше) нн локѣла Praesentis Imperfectum, Perfectum, сазъ ші Plusquamperfectum; асе мѣне нн локѣла Perfecti Plusquamperfectum, маї кз самз атѣнчї, кннд ннтре експедѣрѣ ші прїїмірѣ рзвашѣлѣї с'ар пте ннтѣмпла вр'о скї мваре сазъ алтз префачере, д. е. Habes totum reipublicae statum, qui quidem tum erat, cum has literas dabam. Cic. Pluribus verbis ad te scribam, quum plus otii nactus ero. Haec scripsi (скрїѣ) subito, quum Bruti pueri Laodiceae me convenissent (вїїнд), et se Romam properare dixissent (зїкннд). Itaque nullas iis praeterquam ad te et Brutum dedi literas. Id. &.

2. *Plusquamperfectum* (Praeteritum Relativum Historicum) се пне &. (парт. Etim. фаца 106. No. 5.) авннд ромѣн. адеце Praes. сазъ Imperf. д. е. Quum hoc audissem (авзїнд еѣ —,) gaudebam. Pyrrhus, quum in templum Jovis venisset (вїїнд, сазъ, венїкз), ibi Lanassam neptem Herculis rapuit. Just. &.

Nota. Кѣте одатз се пне Plusquamperf. Indicativi, кѣте одатз ші Perf. сазъ Imperf. Indicativi нн локѣла Plusquamperfecti Con-

се тот дѣла cōepit casū cōeperat, mi nō
 mīdaxce *Infinitivus Historicus* v. *Narrati-*
vus, д. е. Postquam in aedes irruerunt,
 diversi regem *quaerere*, dormientes alios, a-
 lios occursantes *interficere*; *scrutari* loca
 abdita; clausa *effringere*; strepitu et tu-
 multu omnia *miscere*. *Salust.* &

Nota. Circumscriptio (part. Etim. фца 107.
 Nota.) се маї нше (афарз де челе маї сѣ-
 зиче) ми prin *Particip. Perf.* кѣ fore,
 д. е. Aristoteles ait: Se videre, *Philosophiam*
 brevi tempore plane *absolutam fore*. *Cic.* &

IV. De recta temporum consequutione.

Аѣторіи Латині обичнѣск а обсерва оареш-
 каре ш і р ла ашезарѣ тимпѣріаор дѣнз ре-
 гѣла ѣрмзтоаре: Tempora verborum ita se
 excipiant, ut nonnisi *ejusdem generis* tem-
 pora sese sequantur. Аша дарз ної, сѣре
 депрндерѣ ашезѣреї тимпѣріаор Латин. тре-
 ке се лѣзм де модеа ачаш Аѣторіи Ла-
 тині.

Л Е К Ц И Я Л А Т И Н Е.

A. Collōquia (Dialōgi).

I. De Surrectione.

Florius. Carōlus.

F. Heus! heus! Carōle, expergiscēre, tem-
 pus est surgendi. Audisne? *C.* Non audio. *F.*
 Ubi ergo habes aures? *C.* In lecto. *F.* Hoc
 video. Sed quid facis adhuc in lecto? *C.* Quid
 faciam? dormio. *F.* Dormis, et loquēris tamen
 mecum? *C.* Saltem volo dormire. *F.* Nunc au-
 tem non est tempus dormiendi sed surgendi.
C. Quota est hora? *F.* Septima. *C.* Quando tu
 surrexisti e lecto? *F.* Jam ante duas ho-
 ras. *C.* Num sorores meae jam surrexērunt?
F. Jam dudum. *C.* Sed frater meus certe ad-
 huc jacet in lecto. *F.* Erras. Quum experge-
 facērem eum, statim reliquit nidam suum. *C.*
 Mox igitur surgam.

II. De eadem re.

Eugenius. Theophilus.

E. Quota hora, Theōphile, cubitu surrexi-

sti hodie? *T.* Paulo ante sextam. *E.* Quis te expergefecit? *T.* Nemo. *E.* An cet̄eri jam surrex̄erant? *T.* Nondum. *E.* Non ivisti, illos excitatum? *T.* Non ivi. *E.* Cur non? *T.* Quia id nunquam facere soleo. *E.* An non te illi excitant interdum? *T.* Hoc saepe fec̄erunt, fateor. *E.* Memento igitur, ut, si opus est, idem facias. Sed quid fecisti, postquam surrexeras cubitu? *T.* Primum preces ad Deum feci. *E.* Factum bene. Quid postea? *T.* Deinde faciem manusque lavi, os el̄ui vestesque indui; postremo ad quotidiana studia me retuli. *E.* Perge sic facere, ac Deum quotidie in auxilium vocare; tam certe in dies ev̄ades melior. *T.* Nunquam desinam ita me ger̄ere, ut Deo bonisque hominibus plac̄ere possim.

III. De Scriptura.

Laur̄entius. Hyp̄athius.

L. Quid agis, Hypathi? *H.* Scribo, ut vides. *L.* Quid scribis? *H.* Versus, quos praeceptor dictavit. *L.* Ostende, quaeso, scripturam. *H.* Adspice. *L.* Vid̄eris mihi nimis festinanter scripsisse. *H.* Scribo interdum melius. *L.* Cur igitur nunc tam male scribis?

H. Desunt mihi bene scribendi adjuncta. *L.* Quenam? *H.* Bona charta, bonum atramentum, bona penna. Haec enim charta, ut vides, mis̄ere perfluit, atramentum est aquosum ac pallidum, penna mollis et male parata. *L.* Cur ista omnia non mature providisti? *H.* Pecunia mihi dērat et nunc etiam deest. *L.* Dabo tibi mutuo aliquid pecuniae, ut possis meliorem chartam et cet̄era comparare. *H.* Benevolentiam tuam gratus agnosco.

IV. De Inattentione.

Basilus. Cassianus.

B. Adfustine hodie concioni sacrae? *C.* Adfui. *B.* Quis concionatus est? *C.* Ipse antistes. *B.* Unde sumsit thema? *C.* Ex epistola Pauli ad Romanos. *B.* Ecquid ex oratione memoriae mandasti? *C.* Nihil, quod referre possim. *B.* Nihilne? *C.* Certe nihil possum reminisci. *B.* Ne verbum quidem? *C.* Nihil prorsus. *B.* Quid igitur tibi prodest adfuisse concioni? *C.* Nescio, nisi quod int̄erim nihil mali feci. *B.* Sed dīq̄ mihi, quam ob causam illuc iveras? *C.* Ut aliquid addicerem. *B.* Cur id non fecisti? et quae fuit cau-

sa, cur nihil memoriae mandaveris? *C.* Negligentia mea, fateor; non enim diligenter auscultabam. *B.* Quid igitur meruisti hac tua negligentia? *C.* Poenam, fateor. Sed cavebo in posterum, ne denuo merear. *B.* Hoc facito, et semper attentus esto, sive in schola sis, sive in aede sacra. *C.* Profecto faciam.

V. De Habitatione.

Cornēlius. Samuel.

C. Quod est tibi domicilium, Samuel? *S.* Paterna domus. *C.* Unde nunc venis? *S.* Domo. *C.* Ubi prandisti? *S.* Domi. *C.* Ubi coenabis? *S.* Apud avunculum meum, qui me hodie invitavit. *C.* Ubīnam ille habitat? *S.* In domo quadam conductitia, quae ad forum sita est. *C.* At nonne habet propriam domum? *S.* Habet quidem, sed eam locat quibusdam inquilinis. *C.* Locat igitur propriam domum et conducit alienam? *S.* Ita est. *C.* Cur suam non potius habitat? *S.* Quia sita non est in loco satis commōdo. *C.* Quanti locat? *S.* Duodetriginta imperialibus (thalēris.) *C.* Sed illam alienam quanti conduxit? *S.* Longe pluris. *C.* Quanti igitur? *S.* Quinque et quadraginta imperialibus.

C. Cara est habitatio! *S.* Carissima; sed quid agat? Commoditas loci id postulat.

VI. De Reditu Patris.

Petrus. Stephānus.

P. Quid ita laetus es, Stephāne? *S.* Quia pater domum rediit. *P.* Ubīnam fuit? *S.* Lipsiae. *P.* Cur eo fuerat profectus? *S.* Quia mercatus ibi est habitus, qui frequentatur a mercatoribus negotiandi causa. *P.* Utrum pedes an eques rediit, an in rheda? *S.* Equo vectus est. *P.* Quando advēnit? *S.* Ante horam. *P.* Quis tibi tam cito nuntiavit? *S.* Famulus, qui eum jam e longinquo venientem viderat. *P.* Jamne salutasti? *S.* Salutavi, quum vix ex equo descendisset. *P.* Quid amplius illi fecisti? *S.* Calcarea detraxi et ocreas. *P.* Bene fecisti. Sed cur propter ejus adventum non mansisti domi? *P.* Id nec pater permisisset, nec ego ipse vellem, quum nunc tempus adsit eundi in scholam. *S.* Hoc laudem meretur. Sed quomodo valet pater tuus? *S.* Optime, Dei beneficio! *P.* Equidem gaudeo tecum, quod salvus rediērit. *S.* Sed alias pluribus colloquemur. Eamus nunc in scholam!

VII. Amor erga Parentes.

Alexander. Callinicus.

A. Pater tuus, ut accepi, rediit e Gallia? C. Rediit sane. A. Quando? C. Die lunae vesperi. A. An non tibi adventus ejus molestus fuit? C. Quid molestus? imo vero jucundissimus. Sed cur istud rogas? A. Quia fortasse illo absente tibi potestas est liberius vivendi. C. Nescio, quam mihi libertatem narres. A. Ludendi et cursitandi. C. An igitur putas, me aliter vivere absente patre, quam eo praesente? Ludo, quum tempus vacat; non discuro, sed cum bona matris venia in publicum prod̄o, quum aliquid habeo negotii. A. Etiamne matri tantop̄re subditus es? C. Aequae ac patri. Quid enim putas? Nonne de utroque parente aequale est Dei praeceptum? Honōra, inquit, *patrem et matrem*. A. Novi ego ista, et quae dixisti, placent mihi omnia. C. Cur ergo mihi repugnabas? A. Ut nobis arcessērem sermonis materiam. Sed audi horologium. C. Opportune nos admōnet. Discedamus igitur. A. Valed, et me amare perge!

VIII. Colloquium jocosum.

Athanasius. Macarius. Raphaël.

A. Salve, mi Macāri! M. Gratias ago, mi Athanāsi! Quid adfers? A. Me ipsum. M. Sic rem haud magni pretii huc adtulisti. A. Atqui magno constiti patri meo. M. Credo pluris, quam quisquam te taxaret. A. Sed Raphaël estne domi? M. Nescio. Pulsa fores ejus, et videbis. A. Heus, Raphaël! num es domi? R. Non sum. A. Impūdens! non ego audio te loquentem? R. Imo *tu es impudens*. Nuper ancillae vestrae credidi, te non esse domi, quum tamen esses; et tu non credis mihi ipsi. A. Aequum dicis; par pari retulisti. R. Equidem ut non omnibus dormio, ita non omnibus sum domi. Nunc vero adsum. A. Sed tu mihi vidēris cochl̄ae vitam agere. R. Qui sic? A. Quia perpetuo domi latitas, nec unquam prorēpis. R. Foris nihil est negotii. A. At serenum coelum nunc invitat ad deambulandum. R. Verum est. Si igitur deambulare lubet, per horulam te comitabor; nam toto hoc mense pedem porta non extūli. Vocabo Macarium, ut una nobiscum eat. A. Placet. Sic enim jucundior erit deambulatio.

IX. Conservatio Valetudinis.

Josephus. Alexius.

J. Quid facis, Alexi? Cave tibi, obsecro.

A. Quid mihi cavebo? **J.** Ne in morbum incidas tua ipsius culpa. **A.** Qua ex causa? **J.** Ex nimia lusus intemperantia. **A.** Unde adparet periculum? **J.** Quia totus aestuas; totus sudore mades. **A.** Recte et in tempore admones; profecto non sentiebam. **J.** Desiste, si me audis. **A.** Libentissime tibi morem gero. Quis enim respuat tam fidele consilium! **J.** Deterge faciem sudario, et vesti te celeriter, ne subitum frigus contrahas. Omnis enim subita mutatio periculosa est.

A. Habeo tibi gratiam, Joseph! nam vere morbis sum obnoxius. **J.** Tanto magis debes cave-re. **A.** Istud probe novi, et parens uterque me monet saepissime. Sed quid agam? natura pro-ni sumus in nostram perniciem. **J.** O mi Alexi! non est voluptati serviendum, sed tempe-rantia valetudini consulendum. Jam satis in-dutus es. Nunc suadeo, ut domum redeas. **A.** Vale, mi Joseph, monitor amicissime!

X. Vestitus.

Theodorus. Jacobus.

T. Meministine, quae pater heri de usu ve-stimentorum dixit? **J.** Num me putas tam obli-viosum, ut non amplius meminerim? **T.** Quid i-gitur dixit? **J.** Vestimentorum, dixit, eam esse utilitatem, ut corpus tegant, ab eoque frigus, aestum, ventum, pluviam et pulverem arceant. **T.** Nihilne dixit amplius? **J.** Addidit etiam, vesti-bus effici, ut alterum ab altero possimus distin-guere. Hinc fit, ut feminæus sexus aliis utatur vestibus, quam virilis. **T.** Quin ex vestibus non-nunquam possumus cognoscere, quo quis vitae genere utatur; v. c. milites, venatores. Nihilne meministi de ornatu, cui vestes adhibentur? **J.** Vestes etiam nos exornare possunt, ut aliis magis placeamus. **T.** Quid autem monebat pater? **J.** Ne laudem e pulchris vestibus quaereremus; e-am, inquam, deberi iis, qui confecissent. **T.** Ad-debat etiam haec: *Si amari vultis, bonos vos esse oportet, aut omnem adhibere operam, ut boni fiatis. Virtutes enim, non vestes, vera sunt hominum ornamenta.*

XI. Herus et Famulus.**Herus. Famulus.**

H. Unde tu, Christophöre? **F.** Capillamentum hoc concinnandum curavi. **H.** Candēlam accende, ut has obsignem literas. Nunc trade eas cursui publico. Si Hamburgo cursor publicus rediērit, nova ibi Hamburgensia, ut tradantur, roga. Revertens tonsorem arcesse, qui barbam mihi radat. Sed mature adsit necesse est; hora enim nona proditurus sum in publicum. **F.** Redii here optime. **H.** Diligenterne omnia es exsequutus? **F.** Ego vero omnia. En tibi nova Hamburgensia, ac binae literae, Lipsia adlatae. **H.** Num solvisti mercēdem cursus publici? **F.** Solvi. **H.** Quantum? **F.** Sex grossos. **H.** Accipe expensum. **F.** Foris est tonsor. **H.** Intro eum admitte. Sorbitio estne parata? **F.** Est sane; sed jam refrixit. **H.** Batillo impone. Acta haec ad curiam defer. Defer etiam pallium, impendēre enim pluvia videtur. Domum reversus has literas describe. Hora duodecima domum redibo.

XII. Praelectiones neglectae.**Joānes. Thimothēus.****J.** Hodie demum e villa revertisti? **T.** Hodie,

idque paulo ante prandium. **J.** Atqui dixeras, te futurum illic modo biduum. **T.** Ita sperabam fore, et pater sic praedixerat. **J.** Quid igitur obstitit, quo minus rediēris citius? **T.** Mater me detinuit. **J.** Sed cur te tam diu remorata est? **T.** Ut se comitarer redeuntem. **J.** Quid vero agebas interea? **T.** Colligebam fructus cum rusticis nostris. **J.** Quos fructus? **T.** Quasi ignoti tibi sint fructus serotini: pira, mala, juglandes, castanae. **J.** Jucundum sane negotium! Sed interim quinque aut sex praelectionum fructus tibi periit. **T.** Hoc valde doleo; sed enītar pro viribus, ut damnum quodammōdo resarciam. **J.** Quid facies? **T.** Describam omnia quam diligentissime. **J.** Sed non omnia satis intelliges. **T.** Tum tu mihi adēris, et mecum praeceptoris explicationem communicabis. **J.** Quanto praestitisset, ipsum audire magistrum! **T.** Multo sane praestiterat. Sed quum id mihi non contigērit, nec mea culpa factum sit, non habeo, quod me adcūsem. **J.** Recte dicis. Sed ecce! vocamur ad coenam. **T.** Intremus igitur.

XIII. Lusus Globorum.

Magister. Puer.

P. Quid hi duo pueri dextris tenent? *M.* Globos. *P.* Quid iis facient? *M.* Immittent eos in conos, quos illic erectos vides. *P.* Cur autem globis conos petunt? *M.* Ut aliquos aut omnes dejiciant. *P.* Uter igitur plurimos conos dejectur, victus erit? *M.* Minime; hic potius vincet. *P.* Quot conos puer dejicere, quaeso, potest? *M.* Quot possit, quaeris? potest quidem fieri, ut omnes novem dejiciat. Vides enim seriem conorum triplicem, in quarum unaquaque tres coni sunt. Tria autem ter sumta novem efficiunt. Sed ecce, tres tantum dejecit, nec multum absuit, quin globus dextrorsum aberraret. *P.* Quid puer iste sibi vult, qui nudis pedibus adstat? *M.* Hoc ille pueris ludentibus praestat officii, ut conos dejectos erigat, globos autem vel reportet vel remittat. Vestem ac pileum, ut agilior et aptior esset conis erigendis, deposuit. *P.* Quid? si globus in ejus pedes irruat? *M.* Id ne fiat, providentia ei opus est, atque ante videndum, quo cursum dirigat globus.

XIV. Continuatio.

P. Cur autem hi pueri dextra tenent globum, non sinistra? *M.* Ideo, quod exercitior dextra est, ac proinde ad mittendum globum aptior. *P.* Quid? sinistra an non aequae apta fieri potest? *M.* Potest sane, dum aequae a puero exerceatur. Multi enim, qui sinistram exercent prae dextra, plus quoque in illa, quam in hac, consequuntur agilitatis. Qui tetrachordo utuntur, sinistrae manus digitos in primis exercent. In cantu tibiae et clavichordii utraque manus aequae exercitatur. Ceterum conorum lusus requirit aliquid dexteritatis, et movendo corpore etiam valetudinem juvat. *P.* Ecce, quinque jam coni dejecti sunt. *M.* Quotnam igitur remanserunt? *P.* Quatuor. *M.* Si tres coni post jactum remaneant, quotnam puero erigendi erunt? *P.* Sex; tres enim et sex pariter novem efficiunt.

XV. Elemosina (Stips).

Pater. Filius.

F. Mendicus foris est, mi Pater! *P.* An nosti hominem? *F.* Senex ille Nicolaus est, ni fallor. Incurvus incedit, barba promissa et ca-

na. *P.* Cape hos nummos, et da ipsi. Simul roga, quot annos natus sit? *F.* Centum et decem annos se natum dicit. *P.* Barissima senectus! *F.* Mulier mendicans ante fores est. *P.* Da ipsi panis frustum et caseum. *F.* Plures video mendicos accedere. Adest senex, perticis ligneis incedens, itemque miles pede ligneo. Hic sine dubio in bello alterum pedem amisit, ejusque loco ligneum sibi faciendum curavit. *P.* Hi certe digni sunt, qui beneficio adficiantur, quum tristissimo quodam fato huc redacti sint, ut suo labore victum amplius quaerere non possint. *F.* Adest puer ex orphānotrophēo, pyxidem stipi colligendae ferens. *P.* Da illi hos duos grossos; sed ipse eos pyxidi immitte.

XVI. C o n t i n u a t i o.

F. Jam venit puer parvus scissa veste, qui totus frigore concutitur. Subuculam meam detritam ipsi donabo, ac tibialia et calceos; si quidem tua pace fieri possit. *P.* Ego vero non intercedo. Places sane, qui tam te misericordem praebeas pauperibus. Elargiri libenter ac liberaliter egentibus Deus jussit. *F.* Placentae frustum hodie reservavi; id mulieri isti caecae da-

bo. *P.* Adde hos nummos. *F.* Vir foris est, stipem rogitans. Incendio sua sibi adfirmat perisse. *P.* Unde sit? roga, quod illi nomen? *F.* Paddo illi nomen est. *P.* Novi hominem; rusticus nimirum est is, qui ligna olim saepius nobis vendidit. *F.* Quid illi daturus es, mi pater? *P.* Sedecim grossos; cibum etiam potumque ei dabimus. *F.* Bini foris viri adsunt, stipem exigentes exstruendo templo librum isthunc mihi dederunt, cui, quid datum fuerit, inscribatur. *P.* Porrige librum, ut inscribam.

XVII. P e r e g r i n a u s.

F a b r i c i u s. E p h r e m u s.

F. Salve, mi Ephrēme! *E.* Et tu salve, mi Fabrici! *F.* Quomodo vales ex tam diuturno itinere? nam audio, te rediisse nuper in patriam. *E.* Ita est; non poteram a parentibus et amicis abesse diutius. *F.* Bene fecisti. Vehementer gaudeo, te rediisse incolūmem. Ubinam fuisti tot annis? quas terras interim peragrasti? *E.* Angliam, Galliam, et potissimum Italiam. *F.* Quas urbes in Italia vidisti? *E.* Prae ceteris commoratus sum Genuae, Florentiae, Venetiis,

Neapōli; maxime Romae, quae olim caput orbis terrarum dicta est. Roma relicta, transii Bononiam, Patavium, Mediolanum; sed in singulis tantum aliquot menses versatus sum. *F.* Quid autem vidisti novi in tot celeberrimis oppidis? *E.* Fere omnia mihi nova videbantur. Sed in praesentia nimis longum foret, omnia tibi narrare. *F.* Dic saltem, quomodo hic offenderis omnia? *E.* Mutata omnia. Quam repente tempus res mutat humanas! Vix decennium abfueram, et non secus omnia admirabar, quam Epimenides, somniatorum princeps, expergefactus.

XVIII. C o n t i n u a t i o.

F. Quenam ista est fabula? *E.* Fabulantur historici de Epimenide quodam Cretensi, qui deambulandi gratia solus urbe egressus, quum subita pluvia compellente in quamdam speluncam ingressus obdormisset, quadraginta septem perpetuos annos somnum continuarit. *F.* Quid narras? isthoc est mentiri! Sed perge, quaeso. *E.* Epimenides igitur somno solutus e spelunca prodit; circumspicit, mutata videt omnia, silvas, flumina, ripas, arbores, agros, breviter: nihil novum. Accedit ad urbem; percontatur, manet

illic aliquamdiu, neque novit quemquam, neque a quopiam agnoscitur. Alius hominum cultus, mutatus sermo, diversi mores. Nec miror, hoc Epimenidi post tantum annorum spatium evenisse, quum mihi idem propemodum evenerit, qui pauculos annos abfuissem. *F.* Jam nolo te detinere diutius; alio tempore multa mihi narrabis. Vale igitur, Ephrēme carissime. *E.* Et tu vale quam eptime.

B. HISTORIA NATURALIS.

a. Dispositio Mundi.

I. Synopsis historiae naturalis.

Universus *mundus* plerumque distribuitur in duas partes, *coelum* et *terram*. In coelo conspicimus *solem*, *lunam* et *stellas*. Terra cum ceteris elementis: *igne*, *aëre* et *aqua*, hominum causa facta est. Ea habet *montes* cum silvis et herbis, *saxis* et metallis; *valles* cum pratis, floribus et graminibus; *campos* cum agris et frugibus, hortis et oleribus; *maria*, lacus, flumina et rivos; *animalia* et *homines*. *Nubes* pen-

dent in aëre. *Aves* volant sub nubibus. *Quadrupēdes* eunt aut currunt. *Pisces* natant in aqua. *Vermes* repunt in terra. *Homines* possident universam terram.

II. S o l.

Sol, cujus magnitudo incredibilis est, globus est igneus, qui, quum surgit, tenēbras noctis pellit, et omnia luce sua collustrat. Quum oritur praecedit *diluculum* et *aurora*; quum occidit, *crepusculum* et *nox* sequitur. Idem minuit et abigit frigus, calescit terram universam, et efficit, ut omnia vigeant. Est igitur fons *luminis* et *caloris*.

III. C o n t i n u a t i o.

Sol, quia modo propius, modo longius abest, quatuor anni tempora efficit: *ver*, *aestatem*, *autumnum* et *hiemem*. Quo obliquius radii solis in terram incidunt, eo minorem habent vim calefaciendi. Itaque sol meridianus calidior est, quam matutinus vel vespertinus. Sol circa axem rotatur suum, planetae autem omnes circa ipsum. Quum luna inter solem terramque ita interponitur, ut solem obtēgat, tum *eclipsis solis* con-

tingit; idque non nisi nova luna fieri potest.

IV. L u n a.

Luna, ut terra, est corpus opacum, quod lumen suum a sole accipit. Noctu splendet, et lumine suo stellas obscurat; sed nullum calorem efficit. Saepe etiam interdū cernitur; tum autem propter solis candorem pallida est. Varias illa mutationes lucis habet: modo enim *nova luna* est, modo *crescens*, modo *plena*, modo *decrecens*. In *novilunio* nihil lucis habet, quum sol aversam a terra partem collustret; sed post diem decimum quartum eo pervenit, ubi tota pars a sole illuminata in terrae conspectu est; idque *plenilunium* adpellatur.

V. C o n t i n u a t i o.

Luna maculata est, et idem semper latus terrae obvertit. Eadem est *satelles* seu comes terrae nostrae, quam undetriginta diebus et duodecim horis ab occasu versus ortum ambit, et simul cum ea quotannis circum solem fertur. Quando terra ad lineam rectam inter solem lunamque interponitur, tum luna obscuratur, quae *eclipsis lunae* dicitur. Ea fieri non potest, nisi die plenilunii; neque semper est ejusdem generis.

Nam modo pars tantum lunae obscuratur, modo totus ejus orbis tegitur. Quinquagies mille miliaria a terra abest, et magnitudine quinquagesimam fere terrae partem aequat.

VI. Stellae fixae.

Praeter lunam innumerae stellae coelum nocturnum ornant, quae dividuntur in *fixas* sive immobiles, et *planetas* sive mobiles. *Fixae* stellae sua luce fulgent, et eundem semper inter ceteras locum obtinent, aequaliterque omni tempore ab iis distant. Inter eas *stella polaris* semper eodem loco versus septemtrionem nobis adparet. *Fixae* stellae, ut Astronomi docent, totidem soles sunt, et circum singulas, uti circa nostrum solem, moventur aliquot planetae, quos illae lumine et calore suo et illustrent et sovent. Albidus ille circulus, qui *via lactea* adpellatur, innumeris stellis fixis constat, quae immenso a terra intervallo distant.

VII. Planetae primarii.

Planetae dividuntur in *primarios* et *secundarios*. *Primarii planetae*, jam olim cogniti, sunt septem: *Mercurius*, *Venus*, *Terra*, *Mars*, *Jupiter*, *Saturnus* et *Urānus*. Recentiores Astro-

nomi quatuor minores detexerunt, qui inter Martem et Jovem circa solem moventur. Hi sunt: *Vesta*, *Juno*, *Pallas* et *Ceres*. *Mercurius* et *Venus* soli propiores quam terra, ceteri ab eo remotiores. Hi planetae omnes circa solem moventur, ideoque non eodem semper loco conspiciuntur; unde planetae sive errantes vocantur. *Veneris* stella, quum ante ortum solis coelo fulget, *Lucifer* dicitur; quum post occasum solis conspicitur, *Hesperus* adpellatur. *Jupiter* duodenis fere annis, *Saturnus* tricenis orbem suos explent.

VIII. Planetae secundarii.

Secundarii planetae sunt, qui primarios semper comitantur, eosdem circumēunt, et una cum iis circa solem feruntur. *Satellites* eorum vocari solent. Ut igitur terra nostra unum habet satellitem, lunam; sic *Jupiter* quatuor, *Saturnus* quinque habet *satellites* sive lunas. Omnes planetae, tum primarii tum secundarii, sunt globi opaci, qui lucem a sole accipiunt. Haud dubie habitantur, ut terra nostra; quid enim impedit, quo minus et ipsi a naturis, quae Deum auctorem suum agnoscant, incolantur? Aliud genus stellarum sunt *cometae*, qui rarius adparent.

XI. T e r r a.

Universa *terra* globi formam habet, unde etiam orbis terrarum dicitur. Id patet ex umbra terrae rotunda in defectu lunae. Ea duplicem habet motum; etenim non tantum intra viginti quatuor horas ab occasu versus orientem circum axem aut centrum suum movetur, sed etiam intra trecentos sexaginta quinque dies, cum luna comite, circum solem. Ille motus efficit vicissitudinem *diei* et *noctis*; hic constituit *annum* et *quatuor anni tempora*. In altera parte, quae a sole illustratur, dies est, in altera nox. Praeterea altero semestri boreale hemisphaerium, altero australe soli magis obvertit; unde in altero dies longiores sunt, in altero noctes.

X. C o n t i n u a t i o.

Superficies terrae aqua et humo constat; sed minor pars est terra continens, majorem aqua tenet. Ambitus ejus *quinquies* mille et quadringenta milliaria complectitur. Quatuor sunt plagae mundi: *septentrio*, *oriens*, *meridies*, *occidens*. Praeterea dividitur terra in quinque *zonas*, quarum duae *frigidae* sunt, ut Lapponia; duae *temperate*, ut Germania; una, quae media est, *tor-*

rida, ut insulae Moluccenses. Varias illa res profert, ut: frumenta in agris, plantas in hortis, gramina in pratis, arbores in silvis. Sub terra nascuntur metalla, lapides aliaque fossilia.

XI. A q u a.

In montibus *fontes* sunt, e quibus *aqua* scaturit, quae primum *rivulis* fluit, deinde *rivis*. Plures rivuli confluentes efficiunt *fluvium*. Flumina in mare seu *oceānum* effunduntur. Omnis aqua gravitate sua deorsum fertur; hinc ea loca, unde flumina proveniunt, altiora sunt iis, quo volvuntur. Aqua fluida et pellucida est, et imagines rerum, quae sunt in ripa, itemque solis et nubium, speculi instar repraesentat. Aqua pura neque saporem habet, neque odorem, neque colorem. Aqua pluvia fertilitatem terrae magis auget, quam fluvialis et fontana.

XII. C o n t i n u a t i o.

Aquae inest calor; id ipse liquor declārat. Si enim omni calore privatur, fit *glacies*, quae calore resolvitur. Idem calor efficit, ut particulae aquae perpetuo adscendant. *Aër* etiam aquae inest, quod bullulae in ea adscendentes satis ar-

guunt. Nonnullae scaturigines aquam *frigidam*, aliae *calidam*, aliae *acidam*, aliae *amāram* promunt contra varios hominum morbos. Aquae *salsae* sunt eae, quae salem communem secum ferunt. Hoc genus aquae vel fontibus salsis, vel mari continetur. Aqua res est utilissima et pernecessaria. Hominibus atque animantibus potum praebet, plantas terrae omnes nutrit, molas aliasque machinas circumāgit. Eādem cibos coquimus, nosque ipsos et alia omnia lavamus ac purgamus.

XIII. V e n t u s .

Aër raro plane tranquillus est, sed plerumque in motu versatur. Commōtus aër *ventus* dicitur, leniter commōtus *aura* adpellatur. Quatuor sunt venti cardinales, qui flant e quatuor plagis mundi: *boreas* (*aquilo*) a septentrione, *eurus* (*subsolanus*) ab oriente, *auster* (*notus*) a meridie, *favonius* (*zephyrus*) ab occidente. Ventorum frigidissimus aquilo est; auster plerumque tepidus, favonius humidus, siccus subsolanus. Venti maxima nobis commoda adfērunt: purgant nimirum aërem vaporibus non salubribus, nimios temperant calores, et multas mor-

borum causas remōvent. Item nubes ab uno loco ad alterum propellunt, post hiemem nives solvunt, terramque multa pluvia irriguam celerius, quam sol posset, siccant, naves et molas impellunt. Nonnunquam tamen damnum inferunt. *Procella* interdum arbores eradīcat, aedificia evertit, navesque perdit. *Turbo* res obvias in gyrum agit. *Subterraneus ventus* nonnunquam excitat terrae motum, quo urbes pagique corrūunt.

XIV. J . g . n i s .

Ignis, causa lucis et caloris, lucet, calefacit, urit et comburit. Excitatur ille interdum contritu corporum, aut solis radiis, si vitro caustico excipiuntur. Vulgo autem scintilla ejus ope chalybis e pyrīte eliditur et fomite excipitur. Tum accendit sulphuratum, et inde candelam vel lignum. Ex eo adscendit fumus, qui vel dissipatur, vel camino adhaeret et fuligo fit. Quod ex combusto ligno remānet, cinis est. Multa corpora ignis liquefacit, ut aurum, argentum et cetera metalla. Omnis ignis alimento indiget; nec permanere potest, nisi alatur tum materia certa, tum adflatu aëris, sine quo ardere non potest. Idem est inter elementa levissimus.

XV. L u x.

Effectus ignis *lumen* est, quod ignis quaqua-
versus fundit. Vis luminis duabus maxime in
rebus cernitur. Primum in eo, quod ejus munē-
re res corporeas cernere possūmus; deinde in
eo, quod colōres efficit. Ubi enim lumen abest,
ibi sunt tenēbrae atque evanescent omnes colō-
res. Lux omnium rerum est celerrima, et mul-
to velocior quam sonitus. Radii ejus semper ad
lineam rectam moventur, neque ab ea devertunt,
nisi quum e rariori materia in densiorem, velū-
ti ex aēre in aquam, venērunt. Id enim quum
fit, deflectit radius, et baculus oblique in aqua
positus fracti speciem habet. Quum radii lumi-
nis in solidum corpus incidunt, repelluntur ejus
densitate; idque quum fit, reflectitur lumen, ut
Physici loquuntur.

XVI. M o n t e s.

Super terra sunt alti *montes*, elevati colles,
profundae *valles*. Colles sunt parvi humilesque
montes. Quo altiores montes, eo profundiores sunt
valles. Celsissimi in orbe terrarum montes sunt
Peruviani in America, quorum summus quintu-
plo altior est, quam *Bructērus* Germaniae. Cel-

sissimorum montium vertices etiam in calid tri-
bus regionibus valde sunt frigidi, ideoque pereni-
ni glacie et nive teguntur; ut *Alpes* Helvetiae.
Sunt etiam *montes ignivōmi* sive Vulcani, qua-
les sunt *Aetna* in Sicilia, et *Vesuvius* in regno
Neapolitano. Cetērum multa montibus debemus
commōda. Ex iis omnes rivi fluviique oriuntur,
atque omnia metalla eruuntur. Profērent her-
bas saluberrimas, coērcent impētum ventorum,
et ab aestivis caloribus defendunt.

b. D e A n i m a l i b u s.

I. Q u a d r u p e d e s c i c ũ r e s (ΒΑΡΗΔΕ).

Elephantus (*elēphas*), terrestrium animalium
maximus ac prudentissimus, in Asia atque A-
frica reperitur, et facile mansuescit. Adultus
ad quindēcim pedes altus est. Crasso in capi-
te oculos habet minutos, aures magnas, et in u-
trāque oris parte quatuor dentes, quibus cibos
mandit. Praeterea ex ore ejus duo alii dentes
horrendae magnitudinis, ebōris nomine noti, pro-
minent, quorum unus subinde pondus habet li-
brarum centum et quinquaginta. Hos inter den-

tes *proboscis* exstat longissima maximeque flexilis, qua spirat, olfacit, aquam haurit, pabulum arripit, orique inserit, qua, ut manu, ad multa utitur ministeria; qua denique pugnat et hostem prosternit, quem deinde pedibus conterit. Natans proboscidem in altum tollit, dormiens humo infigit. Ita in aquis commode spiritum ducere, et per somnum cavere potest, ne mus aut aliud animal inrepat. Proboscide sauciata aut detruncata, actum de eo est. Vescitur arborum foliis, graminibus et herbis. Imponuntur ei gravissima onera, et olim in bello turriculae, militibus repletae.

II. F e r a e.

Leo, qui rex quadrupedum adpellatur, in *Asia* et *Africa* reperitur. Circum caput et pectus longam habet jubam, qua *leaena* caret. Ceterae corporis partes pilis brevissimis fulvi coloris teguntur, ut paene nudae esse videantur. Lingua ejus, limae similis, adtenuat lambendo cutem hominis. Cauda longa est, crassa et tam robusta, ut hominem ea prosternere valeat. Iratus eam agit ferociter. Incessus est superbus, vox horribilis, impetus violentus ac furens. Fe-

ras, quas persequitur, saltuprehendit, tumque robustis dentibus facile ossa confringit, eaque una cum carne deglutit. Nullum periculum timet, nec limis umquam oculis quemquam intuetur. Hominem non invadit, nisi fame coactus. Ignem fugit, non vero, ut olim creditum est, gallorum gallinaceorum cantum.

III. A v e s d o m e s t i c a e.

Gallina, domesticarum avium utilissima, ova ponit tum nutriendis hominibus, tum propagandae soboli. Quoties ovum peperit, cantu prodit laetitiam. Magno amore pullos prosequitur, quos nunc sovet, nunc ad minutalia vocitat, nunc de periculo admonet ac defendit. *Gallus gallinaceus* mas gallinarum, magnitudine, gravitate, robore ac pulchritudine uxores suas longe superat. Majorem gerit cristam, pedes calcaribus sunt ornati, caudam falcatae semper erigit. Superbus incedit, nec socium tolerat, quum solus rex esse velit gallinarum. Inde dira inter gallos nascuntur certamina, quae non ante finiuntur, quam si unus vicerit, alter vero campum victus reliquerit. Tum victor alis auras verberat. *Gallus* crebro caelum adspicit, nec tantum

diem venientem cantu nuntiat, sed etiam aëris alternante temperie cantare solet. *Caponēs* in ornithotrophēo saginantur.

IV. Balaena (Cetus).

Balaena (cetus), belluarum omnium maxima, quadrupedibus rectius adnumeratur. Ea sexaginta aut septuaginta pedum longitudinem habet, cujus tertiam partem caput implet. In interfecto corpore quinquaginta circiter homines ambulare possunt. Olim, quum minus, quam nunc, balaenis insidiarentur homines, multo majores, nonnunquam centum pedes longae inveniebantur. Rictus duodēna cubita latitudine excēdit, gula autem tam angusta est, ut minores tantum pisces deglutire possit. In capite bina habet spiracula, unde aquam, quum ludit, aut sanguinem, quum vulnerata est, summa vi summoque strepitu, tamquam e fonte salienti, ejaculatur. Femina non ova parit, ut plurimi piscium, sed animalia viva, quae lacte nutrit.

V. Crocodilus.

Crocodilus, terribile animal, in majoribus Asiae, Africae et Americae fluminibus, praecipue tamen in Nilo Aegypti invenitur. Formam ha-

bet lacertae similem, sed magnitudine excedere solet duodeviginti cubitos. Pars corporis superior durissima est et impenetrabilis, at inferior mollis ac tenera. Ingentem habet rictum, ut integrum hominem deglutire possit. Dies in terra agit, noctes in aqua. Ova parit, quanta anseres, eaque arēna obruit. *Ichneumon* autem, capitalis ejus hostis, magnitudine felis, investigat ea atque exsorbet; eundem vero in stomachum crocodili, aperto rictu dormientis, irrepere, eoque perroso bestiam enecare, fabula habetur. Hominis ejulatum hoc animal edere dicunt; hinc lacrimas hominis perfidi crocodilinas vocant.

C. Narrationes.

I. Inobedientia. Experientia.

Duo pueri in horto ambulabant. *Cavete*, hortulanus monebat, *ne apes turbetis; aculeum eae gerunt.* „*Me quidem nulla umquam apis laesit,*“ puerorum alter respondebat, magna audacia adoriens apiarium. Verum repente aculeos, maximosque exinde dolores sentiebat. Hunc sua,

alterum aliena pericula cautum reddebant. Uter eorum fuit prudentior?

II. Tacita petitio.

Puer quidam, cui interdictum erat, ne quid cibi inter coenandum petēret, quum se praetermissum vidēret, nonnihil salis posuit in orbe. Interrogatus, quare id faceret: *Hoc, inquit, sale ~~ad~~spergam carnem, quam accepturus sum.*

III. Meritum conviciatorum.

Philippus, rex Macedoniae, quum comperisset, se ab oratoribus Atheniensium proscindi conviciis in concione: *Magnam, inquit, ejusmodi hominibus gratiam habeo. Dabo enim operam et verbis et factis, ut illos mendacii arguam.*

IV. Temperantia.

Quum Ada, Cariae regina, delicatissimos cibos atque bellaria cum ipsis coquis et cupediariis Alexandro dono misisset: hic respondit *Se ipsum meliores habere coquos; ad prandium quidem iter antelucanum, ad coenam frugale prandium.*

V. Quid a praedonibus tutum sit?

Demetrius Poliorcētes, rex Macedoniae, quum

urbem Megāram vastasset, et omnes hujus urbis cives sua perdidissent, ex Stilpone philosopho quaesivit, quam jacturam fecisset: *Nullam, inquit philosophus; virtuti enim nihil adimere potest bellum; neque quemquam ex militibus tuis vidi, qui virtutem atque sapientiam raperet.*

VI. Sapientis est cedere.

Vir quidam spectabilis in litōre maris deambulabat. Occurrit homo importūnus, ejusque latus percūtit, dicens: *Non ego soleo cuilibet facto decedere.*, *At ego soleo*, inquit alter, et decēdit.

VII. Poena ingrati animi.

Apud Persas judicium instituebatur de eo crimine, unde gravissimum odium inter homines solet exsistere, quum nemo eo nomine injus vocari soleat, nimirum de ingrato animo. Itaque si intellexerant, aliquem gratias non retulisse, quum posset, graviter eum puniebant. Existimabant enim, ingratos nulla deorum reverentia, nulla patriae et parentum caritate, nulla amicorum cura moveri.

VIII. Responsum nervosum.

Unus optimatum Francia, illustri gente na-

tus, exprobrabat Episcōpo cuidam genus a patre subulco. Hic vero: *Si tu, inquit, uteris patre subulco, sues profecto pasceres.*

IX. Jurisconsultus religiosus.

Imperator Bassianus Caracalla fratrem suum Getam, quem populus admōdum amabat, interfici jusserat. Hanc ob caedem quum populi odium sibi conciliasset, mandavit Papiniano, qui ob summam juris prudentiam in maxima auctoritate apud Romanos erat, ut hoc fratricidium publice defenderet. Papinianus autem respondit: *Multo facilius est, tale facinus perpetrare, quam defendere.* Postea Caracalla, ut leniret populi invidiam, Getam inter deos retulit.

X. Alexander et equus suus.

Alexander Ephesi imaginem suam, quam Apelles, celeberrimus pictor, pinxerat, contemplatus minus laudavit picturam, quam illa merebatur. Quum autem introductus equus adhineret equo picto, quasi et hic verus esset equus tum Apelles: *O rex, inquit, equus hic artū pingendi peritior, quam tu, esse videtur.*

XI. Narrationes ridiculae.

Geminorum fratrum alter mortuus erat. Quidam igitur obvius vivo: *Tune, interrogabat, mortuus es, an frater tuus?*

Servus quidam quum videret, herum suum literarum fasciculum conscindere, rogavit eum, tres aut quatuor ut sibi donaret. Quaerenti autem hero, quid iis facere vellet: *Quum, inquit, patriam relinquerem, rogavit me mater, ut sibi literas interdum mitterem. Has igitur mittam, quibus te non amplius indigēre video.*

Quum contendēret aliquis, esse nostrum, etiam posteritatis causa multa facere; respondit alius: *Quid autem pro nobis fecit posteritas?*

XII. Continuatio.

Quidam in Graeciam profectus inde amico cuidam scripsit, ut sibi aliquot libros mitteret. Hic vero rem neglexit, neque libros misit. Quum postea ille revertisset, et huic forte occurreret, hic eum statim adloquutus est: *Excusa- bis me, amice! epistolam, quam de libris scripsisti, non accepi.*

Vir quidam verberibus castigabat servum, maxime ob pigritiam. Hic clamare coepit: *Cur me*

percūtis? nihil enim feci. „Atqui propter id ipsum, respondit herus, te percutio, quod nihil fecisti.“

Quidam natare quum vellet, non multum aberat, quin undis suffocaretur. Jurabat igitur se aquam non adtacturum prius, quam natare didicisset.

XIII. C o n t i n u a t i o.

Rusticus quidam stolidus existimabat, senatorem quemdam, qui doctrinae fama in primis florebat, nec eruditum, nec prudentem esse posse: quia ignorabat, quo via duceret; nec divinare poterat, ubi mitra alterius esset abscondita.

Quidam, qui flumen trajicere volebat, equo insidens scapham majorem conscendit. Quum aliquis causam percontaretur: *Festino*, inquit.

Apud Amyclaeos subinde nuntiabatur hostium adventus, sed falso: ita ut civitas frequente inani terrore concuteretur. Lata igitur lege cavebant, ne quis unquam nuntiaret, advenire hostes. Atqui post evēnit, ut vere jam advenirent hostes. Quum hoc nemo nuntiaret propter legis interdictum, civitas de improvise capta est

XIV. Sinceritas aperti animi (ΑΝΔΡΩ ΖΗΕΛΩΣ.)

Quum Megabyzus, nobilis Persa, laudaret aliquando in officina Zeuxidis, pictoris celeberrimi, picturas imperite confectas, alias vero cum summa diligentia elaboratas reprehenderet: deridebatur a pueris, qui pigmenta terebant. Itaque Zeuxis dicebat: *Quum taces, Megabyze, mirantur te isti pueri; spectant enim vestem et cultum tuum. Simul ac vero dicere vis, quae ad artem pertinent, contemnunt te.*

Idem aliquando evēnit Alexandro, Macedonum regi. Quum hic in officina Apellis, qui ea aetate optimus erat pictor, imperite multa dissereret de picturis: Apelles regi silentium comiter suadebat, ne a pueris, colores terentibus, rideretur. Tantum rex maximus praeclaro pictori permisit.

XV. Damnum adulationis.

Regis cujusdam filius praeceptores nactus erat leves et fallaces, ad voluntatem loquentes omnia, nihil ad veritatem. Itaque quamquam diu didicerat musicam, pessime tamen fidibus canebat. Sic in ceteris omnibus. Unam tamen equitandi artem bene callebat. Itaque callide a-

liquis interroganti, cur princeps juventutis, qui in ceteris artibus nihil profecisset, optime tamen equitare didicerit, respondit: *Nimirum! quia soli equi nihil blanditi sunt.*

XVI. Americanus cum epistola.

Hispanus quidam alteri Hispano ficus aliosque fructus gratos per Americanum cum epistola mittit. Americanus in itinere esuriens omnes fructus comedit, epistolae autem parcat, quam nec edere, nec in ullum suum usum convertere poterat. Ignorabat enim rationem epistolae et putabat, neminem factum suum, quod nemo vidisset, scire posse. Literas adfert. Hispanus legit et quaerit fructus, de quibus scriptum sit. Americanus negat, se accepisse, seque consolatur, quod sibi comedenti nemo adfuerit, et factum igitur recte negari possit. Attamen miratur quaestionem Hispani. Hic rescribit, se literas quidem, sed nullas ficus, nec alios fructus accepisse ab Americano, qui se ignarum simulaverit.

XVII. C o n t i n u a t i o.

Ad dominum nuntius revertitur et renuntiat, se omnes, quas accepisset, res illi Hispano ad-

tulisse, eadem opinans, quae antea. Dominus ex epistola omnia nuntii verba, quae coram altero Hispano loquutus fuerat, legit, et facile conjicit, nuntium mentiri. Nuntius obstupescit, nescius, unde dominus haec omnia scire possit, qui sibi non adfuerit. Dominus multis verbis declarat, haec omnia literis indicari, et nuntium flagello castigat. Hic Americanus et ceteri Americani literas postea ne tangere quidem voverunt, quae hominum facta atque dicta et scient et deferrent.

XVIII. Scurra aulicus.

Olim mos fuit in multis principum aulis scurras stipendio alendi. Hic mos, quamquam erat ridiculus, hoc tamen boni habebat, quod adorationem aulicorum aut minueret, aut saltem adulationis vim pestiferam reprimere. Scurrae enim per jocum multa dicebant, quae nemo alius principi dicere ausus fuisset. Princeps quidam querebatur, sibi ex crapula hesternae caput dolere. Scurra quum hoc audisset, pollicitus est remedium. Jussus expromere suasit principi, ut iterum biberet, donec novam crapulam contraxisset. *Quid, si cras iterum,* inquit ille,

caput doluerit? Scurra respondit: Tunc denuo bibe usque ad ebrietatem. „At si ita perrexero, inquit princeps, quid tandem de me fiet? Infatuaberis, inquit scurra, ut ego.

XIX. Fridericus secundus.

Quum medicus celeberrimus omnes artis suae vias ad levandum Friderici II., Borussiae regis, morti jam vicini morbum frustra tentasset, atque hic vultu indignanti et impatienti ex ipso quaesisset: *Num tu multis jam iter ad inferos maturasti?* Ille, regem breviter et acute sibi responderi velle, probe intelligeret: *Non tam multis, inquit, quam tu rex.* Atque hoc ei responsum non displicuisse vultu tum prodidisse dicitur.

Friderici II. die fatali, quum in omnibus regiae viis inusitati multitudinis concursus fierent, miles aliquis gregarius ex commilitone, in quem forte inciderat, quid rei esset, quaerebat; an flamma alicubi erupisset. Cui ille: *Minime vero, inquit; imo ingens flamma exstincta est.*

XX. Melius est, injuriam pati, quam injuriam inferre.

Agis, Lacedaemoniorum rex ultimus, indicta

causa ab ephōris capitis damnatus, quum ad laqueum abduceretur, conspiceretque quemdam ex ministris flentem: *Desine, inquit, meam vicem flere. Namque tam inique et contra leges moriens superior sum ac felicior iis, qui mihi vitam eripi jubent.* Haec loquutus ultro coltum laqueo induit.

XXI. Convivae Socratis.

Quum Socrates viros aliquot honestos ad coenam vocasset; Xanthippen uxorem pudebat modici adparatus. At Socrates: *Bono esto animo, inquit; nam si homines boni frugique sunt, aequo animo ferent: sin mali atque intemperantes; non sunt curandi.*

XXII. Fidelis servus.

Corfinium Caesar obsidebat. Tenebatur inclusus Domitius. Hic imperavit medico, eidemque servo suo, ut sibi venenum daret. Quum tergiversantem videret: *Quid cunctaris, inquit, tamquam tua in potestate illud sit? Mortem postulo armatus.* Tum ille promisit et medicamentum innoxium bibendum illi dedit. Quo quum sopitus esset, accessit ad filium ejus. *Jube me, inquit, adservari, donec ex eventu intel-*

ligas, an venenum patri tuo dederim. Vixit Domitius, et servatus a Caesare est. Prior tamen illum servus servaverat.

XXIII. Timidus venator.

Timidus quidam venator dixit lignatori, cupere se vestigium reperire leonis; petitque, si quod animadvertisset, sibi ut demonstraret. Huic lignator: *Imo ipsum leonem tibi monstrabo; illic est, videsne?* Venator leone viso tremere coepit et ad lignatorem conversus: *At ego non ipsum, inquit, leonem, sed vestigia tantum leonis quaerebam.*

XXIV. Intempestiva loquacitas crudeliter punita.

Seleucus, Syriae rex, in pugna adversus Galatas omnibus copiis amissis, abjecto diademate eques cum tribus vel quatuor comitibus profugit. Diu per devia vagatus, tandem ad casam aliquam pervenit, atque ab hospite panem et aquam petiit. Ille non haec modo, sed plura liberaliter comiterque praebuit; sed quum faciem regis agnovisset, non continuit gaudium; nec dissimulationem regis, latere cupientis, adjūvit. Quum enim ad viam usque deduxisset, et jam dis-

cederet: *Vale, inquit, rex Seleuce!* Tum rex uni comitum nutu praecepit, ut gladio cervicem homini praecideret. Hic si tacuisset, paulo post a rege, rursus florente, longe aliud fortasse pro silentio, quam pro hospitalitate, praemium accepisset.

XXV. Astutia Demosthenis.

Ancilla quaedam depositi nomine pecuniam acceperat a duobus hospitibus, hac conditione, ut eam utrisque simul redderet. Horum alter post tempus aliquod lugubri veste indutus et squalidus, tamquam mortuo socio, deceptae mulieri omnes nummos abstulit. Supervenit deinde alter et depositum repetere coepit. Haerebat misera in maxima et pecuniae et defensionis penuria; jamque de laqueo et suspendio cogitabat. Sed opportune ei Demosthenes patronus adfuit. Qui ut in advocacionem venit: *Mulier, inquit, parata est, depositi se fide solvere; sed nisi socium adduxeris, id facere non potest, quoniam, ut ipse vociferaris, haec dicta lex est, ne pecunia alteri sine altero numeretur.*

D. F a b u l a e.a. P r o s a i c a e.I. H o e d u s e t l u p u s.

Supra tectum domus stans hoedus lupum praetereuntem inclamabat, et illi maledicebat. Cui lupus: *Non tu, inquit, sed tectum mihi maledicit.*

Saepe locus et tempus sortes facit homines timidos, ut insultare etiam validissimis non ve-reantur.

II. L e o, a s i n u s e t l e p u s.

Quum quadrupedes bellum contra volucres suscepissent, et dux copias suas recenseret, asinus et lepus praeteribant. Ursus interrogabat, ad quasnam res his uti posset? Leo respondebat: *Asino utar tubicine, et lepore tabellario.*

Nemo est tam parvus et humilis, cujus opera non in aliqua re utilis esse possit.

III. P a v o e t g r u s.

Pavo, qui contra gruem constiterat et caudam suam explicuerat: *Quanta est, inquit, formositas mea, et deformitas tua! At grus subvõ-*

lans: Quanta est, inquit, levitas mea, et tua tarditas!

Nunquam ob bonum naturale superbire, nec contemnere alterum decet, cui fortasse multo majora dona collata sunt.

IV. A c c i p i t e r e t r u s t i c u s.

Accipiter quum columbam praecipiti insequeretur volatu, villam quandam ingressus a rustico captus est, quem blande, ut se dimitteret obsecrabat: *Non enim te laesi, dicens. Cui rusticus: Nec haec, respondit, te laeserat.*

Merito poena adficiuntur, qui innocentes laedere conantur.

V. C u c u l u s e t s t u r n u s.

Sturnum, qui ex urbe aufugerat, cuculus interrogavit: *Quid dicunt homines de cantu nostro? quid de lusciniâ? Sturnus: „Maximopere, inquit, laudant omnes cantum ejus.“ Quid de alauda? „Permulti, respondet sturnus, hujus etiam cantum laudant.“ Et quid de coturnice dicunt? „Non desunt, qui voce ejus delectentur.“ Quid tandem, rogat cuculus, de me judicant? „Hoc, inquit sturnus, dicere nequeo; nusquam enim tui fit mentio.“ Iratus*

igitur cuculus: *Ne inultus, inquit, vivam, semper de me ipse loquar.*

Haec fabula eos spectat, qui semper de se suisque meritis loquuntur.

VI. L u s c i n i a e t a c a n t h i s (СКАТИЩА).

Luscinia et acanthis ante fenestram in caveis inclusae pendebant. Luscinia incipit cantum suum jucundissimum. Pater rogat filiolum, utra avium tam suaviter canat, et ostendit utramque. Filius statim respondet: *Sane haec acanthis est, quae sonos illos suavissimos edit; pennas enim habet pulcherrimas. Altera vero avis satis prodit pennis, se suaviter canere non posse.*

Haec fabula reprehendit illos, qui homines ex vestibus, forma et conditione tantum aestimant.

VII. M u r e s.

Consilio habito decreverunt mures, ut tintinnabulum feli adnecteretur; hujus enim sonitu fore, ut eam effugiant. Hoc quamvis magnopere placuisset omnibus, irritum tamen consilium fuit, quum, qui adnecteret tintinnabulum, non reperiretur.

Fabula docet, plerosque in consiliis audaces, in actionibus timidos esse.

VIII. M u s c a.

Quadrigae aliquot in stadio currebant, quibus musca insidebat. Maximo autem pulvere ab equis et curribus excitato, musca dicebat: *Quantam vim pulveris excitavi!*

Haec fabula ad eos spectat, qui, quum ignavi sint, alienam tamen gloriam vindicare solent.

IX. C a p o n e s.

Vir quidam complures capones in eadem ornithōne inclusos largo nutriverat cibo, quo pingues facti sunt omnes praeter unum, quem ut macilentum irridebant ceteri. Non multo post dominus, nobiles hospites lauto et sumtuoso excepturus convivio, impērat coquo, ut ex caponibus mactet atque asset, qui pinguiores essent. Hoc quum audissent corpulenti, vehementer corhorrescebant et dicebant: *Quanto praestitisset, nos macilentos esse.*

Haec fabula in pauperum solamen scripta est, quorum vita tutior est, quam divitum.

X. E q u i.

Equi complures ad Circenses ludos fuerant

adducti, pulcherrimis phalēris ornati, praeter unum, quem ceteri ut incultum et ad hujusmodi certamen ineptum irridebant, nec umquam victorem futurum opinabantur. Verum ubi currendi tempus, advēnit et dato tuba signo cuncti e carceribus exsiluēre: tum hic equus irrisus ceteros omnes velocitate superavit, et palmam adsequutus est.

Fabula indicat, non ex habitu, sed ex virtute homines esse judicandos.

XI. Hinnūleus et cervus.

Hinnuleus aliquando sic adloquutus est cervum: *Mi pater! quum multo sis major canibus, et praeterea tam ardua habeas cornua, quibus facile te defendere possis: qui fit, ut canes tantopere metuas? Tum cervus: Vera sunt, inquit, quae memōras; tamen, nescio quo pacto, semper accidit, ut, simul atque canum voces audierim, in fugam statim convertar.*

Fabula docet, eos, qui natura formidolosi sint, nulla exhortatione confirmari.

XII. Arundo et quercus.

Disceptabant de robōre quercus et arundo. Quercus exprobrabat arundini mobilitatem, et quod ea ad quamvis exiguam auram tremēret.

Arundo facebat. Paulo post procella furit, et quercum, quae ei resisteret, radicibus evellit; arundo autem, quae cederet vento, locum servat. Fabula docet, prudentiores esse, qui temporarij evanescunt, neque se opponant potentioribus.

III. Simii et duo peregrinantes.

Mendax et verax simul iter facientes forte in miorum terram venerunt. Quum unus e turba, cum se regem simiorum fecerat, eos vidisset, teneri eos jussit, ut audiret, quid de se homines crederent. Simul jubet omnes adstare simios longo ordine dextra laevaque; sed sibi poni thronum, et hominum reges facere vidērat quondam. Tum omnes in medium adductos rogat: *Qualisnam vobis esse videor, hospites? Respondit mendax: Rex vidēris maximus. Quid hi, quos mihi adparere vides? „Hi comites tui sunt, hī gati et militum duces.“ Mendacio laudatus cum turba sua, impērat munus dari adulatori. Tum ad veracem simius: *Et qualis tibi videor ego, et illi, quos stare ante me vides? Respondit ille: „Verus tu es simius, et simii omnes tui, qui similes tui.“ Iratus rex imperat, illum dentibus et unguibus lacerari, quod vera dixerat. Veritas multis odiosa est.**

XIV. Rosa et tulipa.

In horto quodam juxta tulipam rosa etiam efflorescebat. Tulipa rosam prae se despiciebat, et se multo pulchriorem et speciosorem jactabat. Rosa contumeliam tacite perserebat. Non multo post dominus horti advēnit. Is tulipam, quamvis, ea se superbius efferret, seque omnibus horti floribus praelatum iri putaret, plane neglexit; rosam autem vix inspectam carpsit, naribus cum voluptate admōvit, habuitque adeo in deliciis, ut eam non prius deponeret, quam omnino defloruisset.

Formae venustas, nisi cum virtute conjuncta sit, apud cordatos homines nihil valet.

XV. Corvus et lupi.

Corvus, qui lupos comitatus erat, petebat ab iis, quos totum diem sectatus fuisset, praedae partem. At illi: *Non tu nos quidem*, inquit, *sed praedum sectatus es, eo quidem animo, ut ne nostris quidem corporibus parcere velles, si exanimarentur.*

Fabula docet, in actionibus hominum non tantum, quid fiat, sed etiam, quo animo et consilio fiat, spectandum esse.

b. Poëticae.

I. Sol et sidera.

De principatu contendebant sidera;
Sol oritur: omnis cessat hic contentio.
Procerum superbia deficit, quum rex adest.

II. Sus et leaena

Fecunda sus leaenae vertebat probro,
Catulum quod unum quolibet partu ederet.
Unum, at leonem! retulit indignans fera.
Res dignitate praevālent, non copia.

III. Spica.

Quum falcem agricōla jam pararet messibus,
Erectum ad auras spica tollebat caput.
Hinc gloriatur, ceterasque despicit
Curvo sorores capite spectantes humum.
Quarum una: *Caput hoc si tibi, ut nobis, ait,*
Esset refertum granis, non ita tolleres.

In capite vacuo laxè habitat superbia.

IV. Musca.

Effusa mellis copia, muscae advōlant,
Pascuatur. At mox impeditis cruribus,
Revolare nequeunt. *Heu miseram, inquit, vicem!*

*Cibus iste blandus, qui pellexit suaviter,
Nunc fraudulentus quam crudeliter necat!*

Perfida voluptas fabula hac depingitur.

V. Gallus et fures.

Dum fures captum dedere pararent neci
Gallum, rogabat ille, se ut dimitterent,
Hominibus qui didicerit utilem
Dare operam, et ipsos ante lucem suscitet
Opus ad diurnum. At illi: *Tu tanto magis
Moriere, quod sic nos furari vix sinis.*

Bonis simulque prodesse malis vix licet.

VI. Fides lupi.

Fore, ut jam nullis vesceretur carnibus,
Sed herbas, aut ad summum pisces manderet,
Laqueo prehensus, jurejurando lupus
Olim spondit, et sic evasit necem.
Hinc se dum recipit in nemus, porcum videas
Paludis atro se volutantem vado:
Hic, inquit, certe piscis est; et eum vorat.
Male agere qui vult, nusquam non causam invenit.

VII. Viridis asinus.

Asellum quidam per vias urbis suum
Voluit colore viridi pictum incidere.

Ridicula primum visa res est omnibus,
Viridemque asellum feminae, pueri, senes
Certatim lepidis concelebrarunt jocis.
At mox, ubi illi denique riserunt satis,
In asello viridi, praeter asellum, nil vident.

Mirari quidquam non valent homines diu.

VIII. Erucæ duae.

In caule eodem erucæ creverant duae,
Et societatem inivērant sororiam.
At una, pennas quum repente cerneret
Sibi advenisse, papilionum se gregi
Statim immiscere cupiens, sursum enititur.
Fertur per auras, veterem amicam negligit,
Et hujus erucarumque omnium immemor,
De gente se ista umquam fuisse pernegat.

Homines repente emersos ex humili loco
Tolerare possim, ni suum spernant genus.

IX. Rubus et ovis.

Pluvia imminebat; sic hortatus est ovem
Rubus: *Procellam non vides? quid restitas?
Huc recipe te celeriter in meos sinus,
Tua ne tam nitida permadescant vellera.*
Diffidere cuiquam nescia bidens paruit;
Utque rubi densis protegeretur frondibus,
Spinosa se hujus inter brachia condidit.

Pluviam quidem vitavit; at beneficium
 Hospitis avari pretio magno constitit.
 Abire nullo quippe jam potuit modo,
 Quin lanae id omne, quod fuisset ab impröbis.
 Semel adprehensum brachiis, relinqueret.

Fabula rapaces ad patronos pertinet.

X. Vulpes et Lupus.

Citatore dum viam carpit gradu,
 In foveam vulpes inopinanter decedit.
 Accedit huc forte lupus, et dum prospicit:
 Age, inquit illa, amice! quod facile potes
 Dare periturae ne mihi auxilium nega!
 Aliquot recisos quaere ramos arborum,
 Et injice, qui me ad resiliendum sublevent!
 „Mane! lupus ait, quod petis, faciam lubens;
 Sed hic, amabo, num diu est, quum sic jaces?
 Tuque adeo, quam prudentem et callidam ferunt,
 In has incurrere insidias quonam modo
 Potueris, ego profecto scire pervelim.“
 Ohe! reclamat vulpes impatiens morae,
 Nunc ista desine, quaeso! me primum adjüva,
 Ex hoc periculo ut reducar ocyus;
 Tibi nostra tum omnis historia narrabitur.

Periculosa ne beneficium mora
 Corruampe lentus, at juva cito, quem juvas.

РЕГИСТРЪ А

Материці кѣнринеи въ ачасть Грамматикѣ Романо-
 Латинь.

SYNTAXIS.

Введеніе 1
 Предисловіе 1

ПАРТЕА ПНТИ

Десне recta constructione grammatica.

Кан. I.	Десне ppingimiae limbei Latine.	4.
— II.	„ Antepvingapea Conjunctionum.	17.
— III.	„ Relativo qui, quae, quod; mi Constructione Par- ticipiali.	23.
— IV.	„ Nominibus Adjectivis.	30.
— V.	„ Nominativo.	35.
— VI.	„ Genitivo.	37.
— VII.	„ Dativo.	49.
— VIII.	„ Accusativo.	53.
— IX.	„ Ablativo.	58.
— X.	„ Supinis.	62.
— XI.	„ Participio Futuri Passivi mi Gerundio.	65.
— XII.	„ Antepvingapea Participiorum (Constructio Partici- pialis).	71.
— XIII.	„ Coniunctivo.	78.
— XIV.	„ Antepvingapea Relativi in АОРУА Demonstrativi	85.

Additamentum.

De Verborum Temporibus 88.

Аекгій Латине.

A.	Colloquia (Dialogi).	95.
	B. Historia Naturalis.	
	a. Dispositio Mundi.	111.
	b. De Animalibus.	121.
C.	Narrationes.	125.
	D. Fabulae.	
	a. Prosaicae.	138.
	b. Poeticae.	145.

ЕРАТА САЪ ГРЕШЕЛЕ.

Фаца.	Ржид.	Грешалъ	Аре съ вѣ
8.	9.	q. q. q.	qui, que, quod.
11.	12.	a, d, e,	a, саъ къ <i>Conjunctivo Præs. d. e.</i>
19.	22.	саъ	mi
21.	24.	<i>Aquum</i>	<i>Aequum</i>
22.	2.	гресе	тресе
23.	21.	<i>Cogita</i>	<i>Cogita</i>
38.	9.	<i>Hannibal</i>	<i>Hannibal</i>
50.	10.	<i>Mercurii</i>	<i>Mercurii</i>
51.	18.	<i>Babyloniam</i>	<i>Babyloniam</i>
59.	21.	<i>ignavia</i>	<i>ignavia</i>
81.	24.	<i>populus</i>	<i>populus</i>
101.	14.	<i>omnibus</i>	<i>omnibus</i>
109.	9.	<i>templo librum</i>	<i>templo. Librum</i>
111.	9.	<i>eptime</i>	<i>optime</i>
113.	11.	<i>Collustret</i>	<i>collustret</i>
115.	14.	<i>Secundarii</i>	<i>Secundarii</i>
129.	3.	<i>igitur</i>	<i>igitur</i>

